

การศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก

นายศิริ กันทะวงษ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2550

**A Study of Internal Supervision Process in Schools Under Maesot Town
Municipality in Tak Province**

Mr.Siri Kantawong

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2007

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัด
เทศบาล

เมืองแม่สอด จังหวัดตาก

ชื่อและนามสกุล

นายศิริ กันทะวงษ์

แขนงวิชา

บริหารการศึกษา

สาขาวิชา

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้า
อิสระฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.บัณฑิต แทนพิทักษ์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินदानุรักษ์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
วันที่ เดือน พ.ศ.

ชื่อการวิจัยค้นคว้าอิสระ การศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล
เมืองแม่สอด จังหวัดตาก

ผู้วิจัย นายศิริ กันทะวงษ์ **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์ **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก 2) ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและพนักงานครูเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 168 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 9 คน และพนักงานครูเทศบาลจำนวน 159 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) สถานศึกษามีการปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ทั้ง 5 ขั้นตอน อยู่ในระดับมาก 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา การหาแนวทางเลือกเพื่อจะพัฒนา การลงมือปฏิบัติ การติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข และมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 1 ขั้นตอนคือ การประเมินความต้องการในการพัฒนา 2) สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง คือ การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา และอยู่ในระดับน้อยได้แก่ การประเมินความต้องการในการพัฒนา การหาแนวทางเลือกเพื่อจะพัฒนา การลงมือปฏิบัติ การติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข 3) แนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาที่สำคัญ คือ ควรสร้างแบบสำรวจความต้องการของคณะผู้บริหาร คณะครูด้านการนิเทศการเรียนการสอน ควรมีการประเมินความต้องการในการพัฒนา ด้วยวิธีที่หลากหลาย ควรมีการกระตุ้นให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูด้วยการจัดอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม สัมมนาเกี่ยวกับการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

คำสำคัญ กระบวนการนิเทศภายใน เทศบาลเมือง

กิตติกรรมประกาศ

งานศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ จินะวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ท่านได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ตั้งแต่เริ่มต้นจน สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่งและขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.บัณฑิต แทนพิทักษ์ ที่ได้กรุณามาเป็นกรรมการสอบและให้คำแนะนำปรับปรุงแก้ไขรายงานให้สมบูรณ์

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก ทั้ง 4 แห่ง ที่ได้อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการศึกษาค้นคว้าอิสระ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างยิ่งจาก คุณบานเย็น กันทะวงษ์ ภรรยาซึ่งผู้วิจัยถือว่ามีค่าเป็นอย่างยิ่ง ประโยชน์และคุณค่าอันเกิดจากการศึกษาค้นคว้าอิสระ ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ผู้สนใจในการศึกษาและขออนุญาตบูชาพระคุณของบุพการีทุกท่าน

ศิริ กันทะวงษ์

กรกฎาคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ประเด็นปัญหาการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา.....	8
กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา.....	30
แนวทางการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	34
การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากร.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	53
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา.....	55
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษา.....	63
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา.....	73
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	77
สรุปผลการวิจัย.....	78
อภิปรายผล.....	84
ข้อเสนอแนะ.....	87
บรรณานุกรม.....	89
ภาคผนวก.....	92
ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องที่ใช้ในการวิจัย, สำเนาหนังสือเชิญ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัย, สำเนาหนังสือขอความร่วมมือ ในการจัดเก็บข้อมูลการวิจัย.....	93
ข. เครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม), ตารางแสดงความสอดคล้องของ ข้อคำถาม (IOC).....	102
ประวัติผู้ศึกษา.....	126

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 แสดงข้อมูลโรงเรียน บุคลากรและนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง แม่สอด จังหวัดตาก.....	37
ตารางที่ 3.1 สถานศึกษา และจำนวนประชากร.....	49
ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา บทบาทหน้าที่และประสบการณ์ทำงาน.....	54
ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงาน ด้านการประเมินความต้องการในการพัฒนา.....	55
ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงาน ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา.....	57
ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงาน ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อจะพัฒนา	58
ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงาน ด้านการลงมือปฏิบัติ.....	60
ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงาน ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข.....	61
ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงาน รวมทุกด้านกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา.....	62
ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติใน กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการประเมินความต้องการในการพัฒนา.....	63
ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติ ในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา.....	65
ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติ ในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการหาแนวทางเพื่อที่จะพัฒนา.....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติ ในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการลงมือปฏิบัติ.....	68
ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติ ในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข.....	70
ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติ ในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม รวมทุกด้านปัญหา.....	72

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แสดงรูปแบบกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา.....	31

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

นับตั้งแต่การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตั้งแต่วันที่ 19 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา ได้ก่อให้เกิดกระแสการตื่นตัวครั้งยิ่งใหญ่ของครู อาจารย์ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพราะจากนี้ไปการศึกษาของประเทศ ต้องมีการปรับเปลี่ยนโฉมหน้ากันใหม่ อาจกล่าวได้ว่า เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้หรือ การปฏิวัติวัฒนธรรมการเรียนรู้ของคนไทยครั้งสำคัญ เพื่อช่วยให้เด็กไทยได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและสามารถสร้างประเทศชาติให้เข้มแข็งได้ในอนาคตการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ครั้งนี้มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอย่างรุนแรงและกระทบกระเทือนกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมากเพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการปรับเปลี่ยนตัวเองให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด มีการจัดตั้งหน่วยงานดูแลและรับผิดชอบงานปฏิรูปการศึกษา มีการจัดตั้งโรงเรียนต้นแบบ และครูต้นแบบ ตลอดจนสื่อมวลชนทั้งโทรทัศน์ วิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์ มีการเผยแพร่ความรู้ และวิธีการที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาได้รับการฝึกอบรมมากขึ้น และจัดอย่างต่อเนื่อง มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาทุกระดับ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 7 มาตรา 52 ให้กระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมให้มีระบบการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงโดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อม และมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่องรัฐพึงจัดสรรงบประมาณและจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ

จากรายงานการติดตาม และประเมินผลการปฏิรูปการเรียนรู้ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาภาพรวม ปีงบประมาณ 2546 ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ : 2547) พบว่าการปฏิรูปการเรียนรู้จะประสบความสำเร็จได้จำเป็นต้องอาศัยครูเป็นผู้ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้น การดำเนินการให้ครูที่อยู่ในระบบการทำงานเดิมได้รับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นจึงเป็นสิ่งจำเป็น และ

พบว่า ครูได้รับการฝึกอบรมจำนวนมาก แต่การนำผลการฝึกอบรมไปใช้ยังต้องมีการติดตามว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเป็นปัจจัยหลักที่จะทำให้การขับเคลื่อน การปฏิรูปการศึกษาสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ครูจะต้องได้รับการพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สัมพันธ์กับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาครูผู้สอนเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์การปฏิรูปการเรียนรู้ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในสถานศึกษานั้น การพัฒนาครูผู้สอนจึงต้องใช้กระบวนการนิเทศภายในซึ่งเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนรู้ของนักเรียน

จากนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ได้กำหนดนโยบายพัฒนาการศึกษาไว้ 5 ด้าน คือ เติบโตและยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชน ทั้งมวล ปฏิรูปการเรียนการสอน ปฏิรูประบบการผลิตและพัฒนาครู เติบโตกำลังคนระดับกลาง และสูง ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเน้นพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นส่วนสำคัญเพราะถือว่ามนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าของประเทศถึงแม้ประเทศจะมีทรัพยากรด้านอื่น ๆ เช่น แร่ธาตุ น้ำมัน ป่าไม้ พื้นที่การเกษตร ฯลฯ มากมายเพียงใดก็ตาม ถ้าประชาชนในชาตินั้นขาดคุณภาพไม่มีคุณธรรมจริยธรรม หรือจะกล่าวว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยคุณภาพก็ไม่สามารถนำทรัพยากรที่มีอยู่มากมายเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าได้ มนุษย์จึงเป็นทรัพยากรที่มีค่าของชาติ นับเป็นปัจจัยในการ พัฒนาทรัพยากรทุก ๆ ด้านของสังคมและเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่เห็นค่อนข้างเด่นชัดในกระบวนการพัฒนา ซึ่งมีเทคโนโลยีจะเป็นตัวประสานประโยชน์ระหว่างทรัพยากรมนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติ แต่ประโยชน์ที่ได้จากกระบวนการพัฒนาจะประสบผลสำเร็จเกิดประสิทธิผลที่พึงพอใจ จะขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ที่เกี่ยวข้องในสังคมนั้น ๆ ที่จะคิดค้นประดิษฐ์ ประยุกต์ความรู้และเทคโนโลยีมาใช้เป็นประโยชน์ในการผลิต ความสามารถเหล่านั้นคือ “คุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ซึ่งขึ้นอยู่กับการศึกษาอบรมเป็นสำคัญ” (อ้างใน ชูจิตต์ พิทักษ์ผล, 2533) การที่จะทำให้ทรัพยากรมนุษย์มีคุณภาพนั้นผู้ที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งก็คือ ครู ดังนั้นการนิเทศครูจึงเป็นกระบวนการสำคัญยิ่งในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อนำไปพัฒนาระบบการเรียนการสอนตลอดทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

ปัจจุบันการนิเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงไปทั้งด้านโครงสร้างขององค์กร ด้านบทบาทหน้าที่ ด้านความรับผิดชอบของผู้นิเทศตลอดจนเทคนิควิธีการในการนิเทศซึ่งมักเป็นที่เข้าใจว่าการนิเทศการศึกษาเป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารโรงเรียนเท่านั้น ครูเป็นเพียงผู้รับการนิเทศแต่ในทางปฏิบัติแล้วการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการคิดวิธีการเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติของบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งจะมีผลทำให้การบริหารจัดการและการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาการ

นิเทศการศึกษาเป็นการพัฒนางานอีกด้านหนึ่งของการจัดการศึกษา เช่นเดียวกับการพัฒนาการเรียนการสอนถือว่า การนิเทศการสอนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านข้อมูลข่าวสาร ซึ่งกระบวนการนิเทศภายในจึงเป็นสิ่งจำเป็น และสำคัญอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ มีการวางแผนการนิเทศกำกับติดตามและมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน นำเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานในภาพรวม

จากความสำคัญของการนิเทศภายในผู้วิจัยเห็นว่ากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก ยังมีปัญหาซึ่งต้องดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงหลายด้านได้แก่ ด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษาด้านการวางแผนนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการปฏิบัติการณ์นิเทศภายในสถานศึกษาและด้านการประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและพนักงานครูเทศบาลในสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้รับจากการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการเสนอแนะเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาล เมืองแม่สอด จังหวัดตาก ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก

3. ประเด็นปัญหาการวิจัย

3.1 สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก มีการจัดกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา 5 ขั้นตอน มากน้อยเพียงใด

3.2 ปัญหาและแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก เป็นอย่างไร

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาและศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด โดยใช้กรอบกระบวนการนิเทศ 5 ขั้นตอน (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ,2541) ได้แก่

- 4.1 การประเมินความต้องการในการพัฒนา
- 4.2 วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา
- 4.3 การหาแนวทางเลือกเพื่อจะพัฒนา
- 4.4 การลงมือปฏิบัติ
- 4.5 การติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและพนักงานครูเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 4 โรงเรียนประกอบด้วยเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 4 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 5 คนและพนักงานครูเทศบาลจำนวน 159 คน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 168 คน

5.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ทั้ง 5 ขั้นตอนและปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการหรือกิจกรรมที่ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา คิดขึ้นเพื่อที่จะพัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติของพนักงานครูในสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารและการเรียนการสอนของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง ขั้นตอนของการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอนได้แก่

6.3 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา หมายถึง ขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แสดงสภาพปัจจุบันของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วนำมาพิจารณากับ ข้อมูลที่แสดงถึงความสำเร็จของงาน หรือดีกว่า หรือสูงกว่า แสดงว่าความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขไม่มีแต่จะต้องเพิ่มความคาดหวังให้พัฒนาต่อไป แต่ถ้าข้อมูลแสดงสภาพปัจจุบันไม่สอดคล้องกับข้อมูลแสดงภาพความสำเร็จของงาน หรือด้อยกว่า ก็แสดงว่ามีความต้องการจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ซึ่งปัญหาก็คือ ความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังหรือเป้าหมาย ส่วนความต้องการเป็นความคาดหวังที่จะพัฒนางานให้ดีขึ้น ในขณะที่งานนั้นมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับที่ไม่เป็นปัญหา

6.4 การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา หมายถึง การวิเคราะห์ผลหรือข้อมูลที่ไต่จากการประเมิน และองค์ประกอบที่ส่งผลต่อสภาพความสำเร็จของงาน เพื่อประโยชน์ในการกำหนดจุดที่จะพัฒนา และประเมินแนวทางเลือกพัฒนา การเลือกจุดที่จะพัฒนาให้เหมาะสมที่จะให้การนิเทศของโรงเรียนมีโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จได้

6.5 การหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา หมายถึง การพิจารณาเลือกยุทธศาสตร์ที่จะใช้ในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาให้มีความเป็นไปได้ หรือมีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จมากที่สุดโดยคำนึงจุดที่จะพัฒนาหรือข้อจำกัดของหน่วยงาน การหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนาอาจมีการดำเนินการด้วยการรวบรวมข้อมูล พิจารณาแนวทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ พิจารณาข้อดี

ข้อเสียของแนวทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ และ เลือกแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมที่สุดที่จะ ทำให้บรรลุความต้องการ

6.6 การลงมือปฏิบัติ หมายถึง การนำยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้มาลำดับขั้นตอน การดำเนินการและกำหนดสิ่งที่สนับสนุนในการดำเนินการตามขั้นตอน ได้แก่ การกำหนด รายละเอียดขั้นตอน สิ่งสนับสนุน ระยะเวลา วางแผนติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน จัดทำ แผนงานนิเทศของสถานศึกษาประชุมชี้แจงและมอบหมายงานให้ผู้นิเทศ ผู้นิเทศจัดทำปฏิทิน นิเทศและประสานการดำเนินงาน ปฏิบัติการนิเทศตามแผนและปฏิทินนิเทศ ผู้นิเทศบันทึกผลการนิเทศและรายงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ

6.7 การติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข หมายถึง การรวบรวมข้อมูลด้านการดำเนินการผลที่ได้ระหว่างดำเนินการและเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการตามแผนนิเทศ ข้อมูลที่ได้นำไปเปรียบเทียบกับสภาพกับความสำเร็จของแผนนิเทศ หากพบว่าไม่เป็นไปตามสภาพ ความสำเร็จที่กำหนดไว้ก็ต้องพิจารณาว่ามีข้อบกพร่อง ตรงไหน อย่างไร และหาวิธีพัฒนาให้ดีขึ้น หรือหากพบว่าการดำเนินการมีวิธีการที่ดีกว่า มีประสิทธิภาพสูงกว่า ก็อาจพิจารณาปรับปรุงให้ดีขึ้นอีกได้

6.8 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ สถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด

6.9 พนักงานครูเทศบาล หมายถึง พนักงานครูเทศบาล ผู้ดำรงตำแหน่งครูผู้ช่วย ครู คศ. 1 ครู คศ. 2 ครู คศ. 3 และพนักงานครูอัตราจ้างของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสภาพของการจัดกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาและสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้มาใช้ประโยชน์ในการเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก ต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้มุ่งศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อให้เข้าใจเรื่องที่จะศึกษาชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึง ทฤษฎี หลักการ แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา
 - 1.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา
 - 1.3 ความจำเป็นของการนิเทศภายในสถานศึกษา
 - 1.4 หลักการสำคัญในการนิเทศภายในสถานศึกษา
 - 1.5 ขอบข่ายการนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา
 - 1.6 ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา
 - 1.7 บทบาทและหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา
 - 1.8 รูปแบบการนิเทศทั่วไป
2. กระบวนการนิเทศภายในภายในสถานศึกษา
3. แนวทางการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา

1.1 ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา

การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในตามความเปลี่ยนแปลงของการศึกษาแต่ละยุคสมัยในลักษณะที่ใกล้เคียง และแตกต่างกันไป ดังนี้

บันลือ พฤษะวัน (2536 : 10) ได้สรุปความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการปฏิบัติงานที่ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันของบุคลากรทางการศึกษา ภายในสถานศึกษาในการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานของครู เพื่อให้

เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น หรือเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการเรียน การสอนให้สูงขึ้นด้วยความเต็มใจและพอใจด้วยกันทุกฝ่ายทั้งนี้โดยการนำของผู้บริหาร

ดุสิต ทวีถนอม (2540 : 255) กล่าวว่ากรณีศึกษาในสถานศึกษาหมายถึง ความร่วมมือของทุกฝ่าย นับตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษาลงไปในด้านที่จะปรับปรุงแก้ไข หรือ พัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาคุณภาพการทำงานของครู และบุคลากร อย่างจริงจังต่อเนื่อง และเป็นกระบวนการเพื่อให้การศึกษาของนักเรียนก้าวหน้าไปอย่างมี ประสิทธิภาพ

ธีระพร อายุวัฒน์ (2542 : 29) กล่าวว่ากรณีศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการของความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษาในอันที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อ ปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้สูงขึ้นอันจะนำมาซึ่งสัมฤทธิ์ผลทางการ เรียนของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 24) กล่าวว่า การ นิเทศภายในสถานศึกษาหมายถึง กระบวนการที่ผู้นิเทศในสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ช่วยบริหาร ครูวิชาการและครูอาจารย์ที่ผู้บริหารมอบหมายให้ดำเนินการ โดยใช้ภาวะผู้นำทำ ให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ประสานงานและใช้ศึกษาสภาพการทำงานอย่างเต็มที่ซึ่งจะส่งผลต่อ การพัฒนางานของสถานศึกษานั้น ๆ โดยส่วนรวมให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตร และ มาตรฐานการวิจัย

ชาญชัย อาจิมสมาจาร (2547 : 22) ได้สรุปความหมายของการนิเทศภายใน สถานศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทาง ในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียน เพื่อการปรับปรุงตัวของเขา (ครูและนักเรียน) ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์ กรณีศึกษา ภายในมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการช่วยส่งเสริมคุณภาพการศึกษาสู่การพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอนในระบบโรงเรียนหากได้รับการนิเทศอย่างสม่ำเสมอจะทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพมากขึ้นจนเกิดผลต่อการเรียนรู้ ของ ผู้เรียนซึ่งทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สำหรับความหมายของการนิเทศการศึกษา รวมถึงกรณีศึกษาในสถานศึกษาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลง โดยมี จุดเน้นที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละยุคสมัย แต่ก็คงจะมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือ ต้องการ ปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพส่งผลถึงผู้เรียนมากขึ้นนั่นเอง

วัลลภ กันทรัพย์ (2539) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในไว้ว่า เป็น กระบวนการให้คำแนะนำช่วยเหลือภายในองค์กรที่ควบคู่ไปกับการนิเทศภายนอกและการนิเทศ ภายในจะต้องมีการวางเครือข่ายมอบหมายกันเป็นลำดับขั้นไม่ใช่นิเทศโดยผู้บริหารหรือคณะใด คณะหนึ่งโดยเฉพาะ

เมตต์ เมตร์การณัจิต (2543 : 55) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในว่าเป็นการให้คำปรึกษาชี้แนะและให้ความช่วยเหลือต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูเพื่อพัฒนาการศึกษาให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ที่ได้วางไว้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529:9) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในไว้ว่า เป็นความพยายามทุกชนิดของผู้ที่อยู่ในโรงเรียนตั้งแต่ผู้บริหารลงไป ในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพของการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดีขึ้นและเป็นการเพิ่มพลังการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพและผลสุดท้าย คือการศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2536 : 72) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนหมายถึง การทำงานของ ผู้บริหารโรงเรียนที่ทำงานร่วมกับครู ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา (2536 : 3) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนอาจรวมกิจกรรมกระบวนการที่นำไปสู่การปรับปรุงการสอน โดยการทำงานร่วมกับ ครู อาจารย์ และนักเรียนเป็นการกระตุ้นและช่วยเหลือครูให้รู้จักช่วยตนเองหรือพัฒนาการสอน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (2540 : 7) ได้กล่าวว่า การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนร่วมมือกันจัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ ปรับปรุงงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนในทางที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

เสถียร แสนอุบล (2536 : 8) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในว่า การนิเทศภายในคือความพยายามของบุคลากรทางการศึกษาที่จะร่วมมือช่วยเหลือในการปรับปรุงคุณภาพการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ โดยมุ่งเน้นให้ครูผู้สอนพัฒนาความรู้ความสามารถและพฤติกรรมการสอนได้ด้วยตนเองทั้งนี้ เพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

จากความหมายของการนิเทศภายในที่กล่าวนี้ สรุปได้ว่าการนิเทศภายในสถานศึกษา คือ กระบวนการใด ๆ ของผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่ร่วมกันในการให้คำปรึกษาแนะนำตรวจตรา สนับสนุน ส่งเสริมเกื้อกูลทำให้ครูมีความพึงพอใจและมีกำลังใจที่จะพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนากิจการดำเนินงานใด ๆ ของสถานศึกษาจนทำให้คุณภาพของนักเรียนดีขึ้น ทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.2 จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายใน

ได้มีนักการศึกษาให้ทัศนะเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษาดังนี้

ดร.สาย ภาณุวัฒน์ (2521) ได้เสนอจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้
ดังนี้

1. ช่วยสร้างคุณลักษณะแห่งความเป็นผู้นำให้แก่ครู ช่วยสร้างเสริมขวัญ
กำลังใจของครูให้อยู่ในสภาพที่ดีและเข้มแข็งรวมหมู่คณะได้

2. ช่วยให้ครูพัฒนาการสอนของตน โดยมีคำแนะนำ 2 ประการ คือ

1.1 อย่าได้พยายามยึดเยียดความคิดเห็นที่คนนิยมให้ครูจำต้องรับและ

พยายาม

1.2 อย่าได้ฝืนให้ครูทำตามแผนหรือแบบที่ตนทำ

3. จงพยายามหลีกเลี่ยงการรอกคำแนะนำสั่งสอนให้ครู จนครูรับไม่ไหว

4. ช่วยฝึกครูใหม่ให้เข้าใจงานในโรงเรียนและงานของอาชีพครู

5. ช่วยหยิบยกปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนที่ไม่สามารถจะแก้ไขได้โดยลำพัง

6. ให้ครูรู้จักค้นหาจุดลำบากในการเรียนรู้ ของเด็กแต่ละคนและครูช่วยวางแผนการสอนให้เหมาะสมเพื่อการแก้ไข

7. ช่วยในด้านประชาสัมพันธ์ถึงความเคลื่อนไหวของการศึกษาที่โรงเรียนใน
ท้องถิ่นได้จัดดำเนินการทั้งนี้เพื่อให้ราษฎรเข้าใจ

8. ช่วยในด้านประชาสัมพันธ์ถึงความเคลื่อนไหวของการศึกษาที่สถานศึกษา
ในท้องถิ่นจัดดำเนินการ ทั้งนี้เพื่อให้ราษฎรเข้าใจ

สำนักงานคณะกรรมการกระบวนการศึกษาแห่งชาติ (2533:7) ได้ให้
จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ครูมองเห็นปัญหาความต้องการ ความจำเป็นของเด็กและเยาวชน
สามารถสนองความต้องการของเด็กและเยาวชนได้ รวมทั้งการช่วยเหลือแก้ไขและป้องกันปัญหา

2. เพื่อช่วยให้ผู้บริหารข้าราชการทุกฝ่ายได้มองเห็นและเข้าใจจุดมุ่งหมายของ
การศึกษาและบทบาทหน้าที่ของงานเพื่อดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

3. ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของครูและเจ้าหน้าที่ให้อยู่ในสภาพ
ที่ดีและร่วมปฏิบัติงานเป็นด้วยกำลังสติปัญญาเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายปลายทาง

4. เพื่อให้ครูพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะในการสอนตลอดจนทำ
แผนการสอนสื่อการเรียนการสอนและการประเมินผล

5. เพื่อประสานกับผู้บริหารการศึกษา ในอันที่จะแก้ปัญหาต่างๆที่สถานศึกษา
ไม่สามารถดำเนินการได้ตามลำพัง

6. เพื่อช่วยประเมินผลงานของครูและเจ้าหน้าที่ที่รวมทั้งช่วยวางแผนเพื่อ
แก้ปัญหาที่มีให้เหมาะสมด้วย

พนัส หันนาคินทร์ (2513:148) ได้ให้จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายใน
สถานศึกษาไว้ว่าความสำคัญอยู่ที่การปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การนิเทศมิใช่เป็นการ

บังคับหรือจับผิดการนิเทศการสอนเป็นการช่วยเหลือน้อมมือซึ่งกันและกัน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ดังนั้นการนิเทศการสอนจึงขึ้นอยู่กับรากฐานแห่งมนุษยสัมพันธ์อันดี

กิติมา ปรีดีติลก (2532:306) กล่าวว่า การนิเทศภายในที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนี้จะต้องกระทำอย่างมีขั้นตอนและกระบวนการ เมื่อนิเทศแล้วจะต้องส่งผลตามจุดมุ่งหมายของการนิเทศ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการนิเทศ 4 ประการ ได้แก่ การพัฒนาคน การพัฒนางาน การประสานสัมพันธ์และการสร้างขวัญกำลังใจ

จันทราณี สงวนนาม (2545 : 153) ได้ให้จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้สถานศึกษามีศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐาน หลักสูตรตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
2. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารและจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ
3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคมทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน
4. เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้พัฒนาความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนพัฒนาวิชาชีพ
5. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาปฏิรูประบบบริหาร โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และชื่นชมในผลงาน
6. เพื่อให้เกิดการประสานงานและความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องได้แก่ ชุมชน สังคมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้ 2 ประการ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายทั่วไปของการนิเทศภายในนั้นมุ่งสร้างขวัญและกำลังใจในการที่จะให้ครูที่จะให้ครูได้เกิดการปรับปรุงและพัฒนางานวิชาการภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัยของนักเรียนสูงขึ้นโดยอาศัยบุคลากรภายในโรงเรียน

2. จุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อมุ่งช่วยเหลือครูในสิ่งต่อไปนี้

- 1) วิเคราะห์และปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้
- 2) เลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอน
- 3) พัฒนาวิธีสอน
- 4) พัฒนาและใช้สื่อประกอบการสอน
- 5) ดำเนินการจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม
- 6) ประเมินผลการเรียนการสอนและปรับปรุงกระบวนการวัดผลให้มี

ประสิทธิภาพสูงขึ้น

จากทัศนะเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของ การนิเทศภายในสถานศึกษา อาจสรุปได้ว่าเป็นการพัฒนาครูผู้สอนโดยเน้นความรู้ ทักษะ เจตคติ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดี ให้เกิดการพัฒนากิจการหลัก คือการสอนและ เทคนิควิธีการสอน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือร่วมใจ มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีการสร้างขวัญกำลังใจ ส่งเสริมสนับสนุน ช่วยเหลือเกื้อกูลกันให้เกิดมั่นใจในการทำงาน

1.3 ความจำเป็นของการนิเทศภายในสถานศึกษา

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547 : 22-23) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ 5 ประการ คือ

1. เพื่อให้บริการทางวิชาการ การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนและยุ่งยาก เพราะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคล การนิเทศการศึกษาเป็นการให้บริการแก่ครูจำนวนมากที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน อีกประการหนึ่งการศึกษาได้ขยายตัวไปอย่างมาก เมื่อไม่นานนี้ สิ่งเหล่านี้ต่างก็ต้องอาศัยความช่วยเหลือทั้งนั้น

2. เพื่อความเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาแล้วเป็นอย่างดีก็ตามแต่ครูจะต้องปรับปรุงการฝึกฝนอยู่เสมอในขณะที่ทำงานในสถานการณจริง

3. เพื่อช่วยเหลือครูในการเตรียมการสอนเนื่องจากครูต้องปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ แม้แต่คนเดียวและจะต้องเผชิญกับภาระที่ค่อนข้างหนัก ครูจึงไม่อาจสละเวลาได้มากเพียงพอต่อการเตรียมการสอน การนิเทศจึงสามารถลดภาระของครูได้ในกรณีดังกล่าว

4. เพื่อให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ ทำให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษา ทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษามีความจำเป็นต่อความเจริญเติบโตดังกล่าว การนิเทศจึงสามารถให้บริการได้

5. เพื่อความจำเป็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาชีพแบบประชาธิปไตย การนิเทศการศึกษาสามารถให้ประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังสามารถรวมพลังของทุกคนที่ร่วมอยู่ในกระบวนการทางการศึกษาด้วย

รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์ (2528 :1) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดจำเป็นต้องมีการนิเทศและถึงแม้จะไม่มีศึกษานิเทศก์

2. เพื่อส่งเสริม ครู อาจารย์ในสถานศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และนำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงหรือ ใช้เป็นเครื่องมือในการเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมได้และยังเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงพฤติกรรมบางประการของนักเรียน

3. การจัดโครงการนิเทศไม่ว่าจะด้วยวิธีใด ๆ สามารถกระตุ้นให้เกิดแนวคิดใหม่ให้แก่ครูอาจารย์ภายในสถานศึกษา

4. เพื่อให้ครูอาจารย์ได้ทราบนโยบาย ปรัชญาตลอดจนวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาซึ่งช่วยให้ครู อาจารย์ ได้พัฒนาการเรียนการสอน

5. เพื่อเป็นการสร้างขวัญ และกำลังใจของ ครู ก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในการทำงาน เพื่อจะได้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน มีความสามัคคี มีความรักและความภาคภูมิใจในอาชีพครูที่กำลังปฏิบัติอยู่

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศภายในไว้ ดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์โดยตำแหน่ง มีจำนวนจำกัดไม่สามารถสนองความต้องการการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาต่างๆ ได้ทั่วถึง

2. สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน เป็นการยากที่ศึกษานิเทศก์จากภายนอก จะรู้สภาพปัญหา และความต้องการของสถานศึกษาที่แท้จริงได้

3. ปัจจุบันบุคลากรในสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถมากกว่าเดิม บางคนมีความชำนาญเฉพาะสาขาวิชา จึงสมควรให้บุคลากรดังกล่าวทำประโยชน์ให้ต่อองค์กรให้มากที่สุด

4. เป็นความสอดคล้องกับปรัชญาหลักการและวิธีการของการนิเทศที่ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการร่วมมือซึ่งกันและกัน

5. บุคลากรในสถานศึกษามีความคุ้นเคยกันอยู่แล้วและทราบปัญหา การเรียนการสอนในสถานศึกษาได้ชัดเจน จึงสามารถให้ความช่วยเหลือได้สะดวกและตรงจุด

6. ผู้นิเทศภายในสถานศึกษา สามารถติดตามการปฏิบัติงานได้ตลอดเวลา และต่อเนื่องจากทัศนคติของนักการศึกษาเกี่ยวกับ ความจำเป็นของการนิเทศภายใน กล่าวสรุปได้ว่าการนิเทศภายในสถานศึกษามีความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนางานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดประเมินผล การพัฒนาวิชาชีพให้เจริญก้าวหน้า สร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครู สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อจะได้ร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จากแนวคิดเกี่ยวกับความจำเป็นที่ต้องมีการนิเทศภายในสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นอาจสรุปได้ว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นงานในรูปกระบวนการอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้มีการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งลำพังจะให้บุคคลภายนอกได้แก่ ศึกษานิเทศก์มาเป็นผู้นิเทศครูในสถานศึกษาคงไม่เกิดผลและประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากการรับรู้สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษามีน้อยและในปัจจุบันบุคลากรในสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ บางคนยังมีความชำนาญในเฉพาะสาขาวิชาอีกด้วย จึงสามารถที่จะให้คำแนะนำแก่คณะครูผู้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 หลักการนิเทศภายในสถานศึกษา

หากนำความหมายของการนิเทศและหลักการนิเทศดั้งเดิมมาผสมผสานกันกับแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษากับแนวคิดที่เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกับแนวคิดว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพครู และระดับคุณภาพครู/ผู้บริหาร หลักการนิเทศในยุคใหม่ที่ควรจะเป็นก็คือ

1. การนิเทศการศึกษาจะต้องเคารพความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงาน ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ (Burton and Bruckner,1955)

2. การนิเทศการศึกษา มุ่งให้ครูรู้จักวิธีคิดค้นการทำงานด้วยตนเองมีความสามารถการนำตนเองและสามารถตัดสินใจปัญหาของตนเองได้ (Adams and Dickey, 1953)

3. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคลแล้วเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่ (Burton and Bruckner, 1955)

4. การนิเทศที่ดีจะต้องสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ย้ำยู่และสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันและต้องทำให้ครูรู้สึกว่าจะช่วยให้เขาพบวิธีที่ดีกว่าในการทำงาน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

(Franseth,1961 : 23 - 28)

5. การนิเทศการศึกษาควรเป็นไปอย่างง่าย ๆ ไม่มีพิธีรีตอง (Briggs and Justman, 1952)

บุญเชิด มณีเชียว (2543) กล่าวว่า หลักการหรือวิธีการที่ส่งผลให้กระบวนการนิเทศบรรลุเป้าหมายมากที่สุดคือ หลักการสร้าง ความเข้าใจอันดีแก่คณะครูภายในโรงเรียน รองลงมาคือ หลักมนุษยสัมพันธ์ในการนิเทศภายใน

วินัย เกษมเศรษฐ์ (อ้างใน ชำนาญ ศรีสมยา, 2537 : 17) กล่าวถึงหลักการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพไว้ดังต่อไปนี้

1. หลักสภาพผู้นำ คือ การใช้อำนาจอิทธิพลของบุคคลที่จะทำให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มเป็นไปตามเป้าหมาย

2. หลักความร่วมมือ คือ การกระทำร่วมกันและรวมพลังทั้งหมด เพื่อแก้ปัญหาด้วยกันโดยยอมรับและยกย่องผลของการร่วมมือในการปรับปรุงการเรียนการสอนจากหลายฝ่าย ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดองค์กร การประเมินผลและการประสานงาน

3. หลักการเห็นใจ คือ การนิเทศภายในจะต้องคำนึงถึงตัวบุคคลที่ร่วมงานด้วยความเห็นใจ จะทำให้ตระหนักถึงคุณค่ามนุษยสัมพันธ์

4. หลักการสร้างสรรค์ คือ การนิเทศภายในจะต้องทำให้ครูเกิดพลังที่จะคิดริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ หรือทำงานด้วยตนเองได้

5. หลักการบูรณาการ เป็นกระบวนการซึ่งรวมสิ่งกระจัดกระจายให้สมบูรณ์มองเห็นได้

6. หลักการมุ่งชุมชน คือ เป็นการแสวงหาปัจจัยที่สำคัญในชุมชน และการปรับปรุงปัจจัยเหล่านั้นเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ในชุมชนให้ดีขึ้น

7. หลักการวางแผน คือ กระบวนการวิเคราะห์ซึ่งเกี่ยวกับการแสวงผลในอนาคต การกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการล่วงหน้า การพัฒนาทางเลือก เพื่อปฏิบัติให้บรรลุถึงจุดประสงค์ในการเลือกปฏิบัติให้เหมาะสมที่สุด

8. หลักการยืดหยุ่น หมายถึง ความสามารถที่จะถูกเปลี่ยนแปลงได้และพร้อมอยู่เสมอที่จะสนองความต้องการสภาพที่เปลี่ยนแปลงได้

9. หลักวัตถุวิสัย หมายถึง คุณภาพที่เป็นผลมาจากหลักฐานตามสภาพความเป็นจริงมากกว่าความเห็นของบุคคล

10. หลักการประเมินผล หมายถึง การหาความจริงโดยการวัดที่แน่นอนและหลายอย่างหลักการนิเทศภายใน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน สจัด อุทรานันท์ (2530 : 120 - 121) ได้ให้หลักการสำคัญสำหรับการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนว่าการนิเทศภายในจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือจาก 3 ฝ่ายได้แก่ ผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งทุกฝ่ายต้องตระหนักถึงความเข้าใจว่า การนิเทศภายในเป็นการพัฒนาเพื่อนร่วมงานให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น ต้องยอมรับให้เกียรติซึ่งกันและกันและเข้าใจตรงกันว่า การนิเทศเกิดขึ้นจากความจำเป็นในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการในการยกระดับคุณภาพ การศึกษาของโรงเรียน และการสร้างเสริมกำลังใจโดยผู้บริหารจะส่งผลสัมฤทธิ์ผลของการนิเทศภายในโรงเรียน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2530) กล่าวว่าถ้าจะให้การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นิเทศจำเป็นต้องมีหลักการเป็นแนวทางในการดำเนินงานซึ่งพอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ จะต้องเป็นไปอย่างมีระบบและเป็นระเบียบ

2. เป็นประชาธิปไตย เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคลและเน้นความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงาน

3. เป็นการสร้างสรรค์ แสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคลแล้วเปิดโอกาสให้แสดงออกและให้พัฒนาความสามารถได้อย่างเต็มที่

4. ควรเริ่มต้นจากสภาพปัจจุบันและปัญหาที่กำลังเป็นอยู่และพยายามหาวิธีแก้ปัญหาเหล่านั้น

5. มุ่งเสริมสร้างความเชื่อมั่นในความสามารถของครูและนำไปสู่ความเพิ่มพูนประสิทธิภาพ

6. ภาพในการทำงานของครูให้สูงขึ้น

7. ตั้งอยู่บนรากฐานของการมุ่งพัฒนาวิชาชีพมากกว่าที่จะเน้นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

8. มุ่งสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง กระตุ้นให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และช่วยให้ครูเกิดความรู้สึกว่าเขาพบวิธีที่ดีกว่าเดิมในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

หลักการนิเทศภายในสามารถกล่าวได้ว่า ต้องดำเนินการตามกระบวนการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบ จัดกิจกรรมการนิเทศตรงกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู จัดสภาพแวดล้อมและแหล่งวิทยาการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและเสริมสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู การนิเทศภายในจะต้องมีหลักของความเป็นประชาธิปไตย ให้อิสระในการคิดส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีการประสานงานทำงานเป็นหมู่คณะช่วยให้ผู้รับการนิเทศมีความเชื่อมั่นและพึ่งตนเอง เพื่อผลที่จะเกิดกับผู้เรียนให้มากที่สุด

1.5 ขอบข่ายการนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา

การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน มีขอบข่ายการดำเนินงานเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2530)

1. การนิเทศงานวิชาการโดยทั่วไป หมายถึง กระบวนการที่บุคลากรภายในโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อพัฒนาครูให้มี ความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการปฏิบัติงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งเสริมให้มีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงานวิชาการ

2. การนิเทศปฏิบัติการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้นิเทศ ในการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยอาศัยข้อมูลจากการสอนของครูเป็นพื้นฐานในการพัฒนา

ขอบข่ายการนิเทศภายในสถานศึกษาตามแนวคิดของ กลิคแมน (Glickman, 1985) กำหนดไว้ 5 งานคือ (อ้างใน ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง 2550)

1. การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance)

1.1 เมื่อทราบว่าครูมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน ควรดำเนินการแก้ไขทันที

1.2 ให้ครูรับทราบปัญหาของตนและยอมรับที่จะปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาตนเองด้วยความเต็มใจ

1.3 นิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือครูด้านการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและความเป็นมิตรไมตรี

2. การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ (Staff Development)

2.1 ให้โอกาสครูได้เข้าประชุมอบรมสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์และเพิ่มวิทยฐานะ

2.2 ส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก คือ การสอนอย่างเต็มศักยภาพโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered)

2.3 การจัดบริการวิชาการแก่ครูด้วย สื่อนวัตกรรม หรือเทคนิควิธีการที่หลากหลายตรงกับความต้องการจำเป็น เช่น เอกสารตำรา คู่มือครู แผนการสอน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสารมวลชนหรือแหล่งวิทยาการอื่น ๆ

3. การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development)

3.1 ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม (Teamwork) ส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตย (คารวะธรรม ปัญญาธรรม สามัคคีธรรม)

3.2 ส่งเสริมความสามารถในการติดต่อประสานงาน การสื่อสาร การพูด การเขียนอย่างสร้างสรรค์ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกัน

4. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)

4.1 ส่งเสริมการให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

4.2 ส่งเสริมให้ครู จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้ถูกต้องครบองค์ประกอบ

4.3 ส่งเสริมให้ครูได้นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้ตามกระบวนการอย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายและสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered)

5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

5.1 ส่งเสริมให้ ครูรู้จักศึกษาวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไขในการจัดการเรียนการสอน

5.2 ส่งเสริมให้ครูรู้จักใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน (วางแผน ปฏิบัติ สังเกตสะท้อนผล) มาใช้ในการแก้ปัญหการเรียนการสอน

5.3 ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้ถูกต้องตามรูปแบบ (บทที่ 1 - 5)

สงัด อุทรานันท์ (2529) กล่าวว่าขอบข่ายงานวิชาการภายในสถานศึกษา ที่ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบมี 2 ประเภท คือ

1. งานหลัก ได้แก่หลักสูตรการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน

2. งานสนับสนุนวิชาการได้แก่ งานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน ธุรการและการเงิน ความสัมพันธ์กับชุมชน แต่ถ้าพิจารณาภายในสถานศึกษา ที่ครูและบุคลากรต้องปฏิบัติ จะประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1.1 งานหลักสูตร ได้แก่

- 1) การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น
- 2) การสร้างหลักสูตรให้สนองตอบความต้องการของท้องถิ่น
- 3) การจัดแผนการเรียนการสอน

- 4) การจัดทำโครงการสอน
- 5) การจัดตารางสอน
- 6) การจัดครูเข้าสอน
- 7) การจัดชั้นเรียน หรือจัดนักเรียนเข้าแผนการเรียน
- 8) การจัดกิจกรรมในหลักสูตร
- 9) การผลิตสื่อและอุปกรณ์การสอน

1.2 การเรียนการสอน ได้แก่

- 1) การพัฒนาและเทคนิควิธีสอน
- 2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 3) การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน

1.3 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ได้แก่

- 1) การสร้างข้อสอบ
- 2) การวัดและประเมินผล
- 3) การจัดทำงานทะเบียนวัดผลและรายงานความก้าวหน้าของ

นักเรียน

ส่วนงานสนับสนุนวิชาการ เป็นงานที่จะช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้งานหลักดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ งานสนับสนุนวิชาการที่ผู้บริหารอาจจะจัดให้มีการนิเทศ เพื่อประโยชน์ต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหลัก คือ

1. งานที่เกี่ยวกับอาคารสถานที่ ได้แก่
 - 1.1 การใช้ประโยชน์จากบริเวณโรงเรียน
 - 1.2 การใช้อาคารเรียน ห้องเรียน และห้องปฏิบัติการ
 - 1.3 ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ห้องแนะแนว และห้องสมุด
2. งานธุรการและการเงิน ได้แก่
 - 2.1 งานปฏิบัติเกี่ยวกับงานธุรการ
 - 2.2 งานปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินและบัญชี
3. งานกิจการนักเรียน ได้แก่
 - 3.1 กิจกรรมนักเรียน
 - 3.2 การบริการด้านสุขภาพอนามัย
 - 3.3 โครงการอาหารกลางวัน
4. งานสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่
 - 4.1 การวิจัยเกี่ยวกับชุมชน
 - 4.2 การบริการชุมชน
 - 4.3 สมาคมครูและผู้ปกครอง

กรมสามัญศึกษา (2539) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการตามเกณฑ์ประเมิน
มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539 ไว้ 6 งาน คือ

1. การวางแผนงานวิชาการ
 - 1.1 การรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับงานวิชาการ
 - 1.2 จัดปฏิทินในการทำแผนงานวิชาการ
2. การบริหารงานวิชาการ
 - 2.1 การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - 2.2 การจัดกลุ่มการเรียนรู้
 - 2.3 การจัดตารางสอน
 - 2.4 การจัดครูเข้าสอนตามตารางสอน
 - 2.5 การจัดครูสอนแทน
 - 2.6 การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอน

การจัดทำ การใช้ การปรับปรุงแผนการสอนรายวิชา
การจัดหาจัดทำใช้บำรุงรักษาและส่งเสริมการผลิตสื่อการเรียนการสอน
4. การพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ
 - 4.1 การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
 - 4.2 การจัดสอนซ่อมเสริม
 - 4.3 การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน
 - 4.4 การจัดกิจกรรมนักเรียนตามหลักสูตร
 - 4.5 การพัฒนาครูด้านวิชาการ
 - 4.6 จำนวนครูที่ผ่านการอบรมหรือฝึกอบรมทางด้านวิชาการในรอบ 2 ปี
 - 4.7 การสร้างบรรยากาศทางวิชาการในโรงเรียน
 - 4.8 การส่งเสริมการวิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
5. การวัดและประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียน
 - 5.1 การดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน
 - 5.2 การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือวัดผลการเรียน
 - 5.3 การจัดให้มีเอกสารและแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล
การเรียน
 - 5.4 การดำเนินการเกี่ยวกับหลักฐานการวัดและประเมินผลการเรียน
 - 5.5 งานทะเบียนนักเรียน
6. การประเมินผลการจัดการงานวิชาการ
 - 6.1 การประเมินผลการจัดการงานวิชาการ
 - 6.2 การประเมินผลในด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน

1.6 ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในสถานศึกษา

ผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรที่อยู่ในสถานศึกษา เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา รองฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาต่างๆ รวมถึงครูผู้สอนที่มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญและประสบการณ์ในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งที่โรงเรียนได้คัดเลือก หรือแต่งตั้ง เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือครูในการพัฒนาการสอนให้ดีขึ้น (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2530) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะดังนี้

1. ผู้ให้การนิเทศ หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา ที่มีความสามารถพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้แก่ครู

2. ผู้รับการนิเทศ หมายถึง ครูในโรงเรียน ซึ่งรวมทั้งครูปฏิบัติการสอน ครูสนับสนุนการสอนและครูที่ปฏิบัติงานบริหารงานธุรการทุกคน

3. ผู้สนับสนุนการนิเทศ หมายถึง หัวหน้าสถานศึกษาและบุคคลภายนอก เช่น ศึกษานิเทศก์กลุ่มโรงเรียน และแหล่งวิทยาการต่างๆ

ยุพิน (2522) สรุปว่า ผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่

1. ผู้บริหาร
2. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ
3. หัวหน้าหมวดวิชา
4. ผู้มีประสบการณ์ในสถานศึกษา
5. ผู้ใหญ่ซึ่งมีความรู้
6. ผู้เข้าอบรมสัมมนาใหม่ๆ

อาคม (2526) กล่าวถึง ผู้นิเทศการศึกษา ได้แก่ บุคคลต่อไปนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ ทุกชั้น
2. ศึกษานิเทศก์ ผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาโดยตรง
3. ผู้เชี่ยวชาญต่างๆจะมานิเทศในลักษณะการแนะนำ และให้ความรู้ ข้อคิด

หรือแนวทางปฏิบัติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

การนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินงานในหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบริหารงานบุคคลและงานบริหารทั่วไป โดยเฉพาะงานวิชาการ ถือเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 4542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษา ดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

1.7 บทบาทและหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษา

ในการจัดการนิเทศงานวิชาการภายในสถานศึกษา จะประสบผลสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่าย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าหมวดวิชาและครูอาจารย์ซึ่งบุคคลดังกล่าวควรมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนการนิเทศ ให้การนิเทศ และรับการนิเทศตามลำดับ

กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา (2529) ได้กำหนดขอบเขตของงานวิชาการ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหาร รองผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาไว้ดังนี้

1. หน้าที่ของผู้บริหารกับงานวิชาการ

1.1 เป็นผู้ประสานงานระหว่างหัวหน้าฝ่ายต่างๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับงานวิชาการ เช่น ฝ่ายวิชาการ แผนกแนะแนว ทะเบียน วัสดุ ฯลฯ

1.2 เป็นผู้นำแนวความคิด และเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพเข้าสู่ระบบงานวิชาการของโรงเรียน อาจจะนำเข้าไปเอง หรือดึงความคิดของผู้ร่วมงานมากำหนดเป็นโครงการ แล้วสั่งการให้มีการปฏิบัติ

1.3 เป็นนักวิเคราะห์ผลงานทางวิชาการ

2. หน้าที่ของรองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ

รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาจะทำงานตามที่ผู้บริหารกำหนดให้ทำซึ่งตามปกติแล้วจะทำงานต่อไปนี้

2.1 งานที่ร่วมกันพิจารณาร่วมกัน โดยมีฝ่ายวิชาการเป็นเจ้าของเรื่อง เช่น การจัดการเรียน การแบ่งกลุ่มนักเรียนเข้าเรียนวิชาเลือก พิจารณาจัดสรรงบประมาณงานวิชาการ การวางแผนประเมินผลประจำภาคเรียน และการสัมมนาการทางวิชาการภายในสถานศึกษา

2.2 งานที่รองผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการดูแลโดยตรง เช่น การจัดทำตารางสอน การจัดการดำเนินการสอนประจำภาค บริการสื่อการเรียนการสอนสำหรับครู บริการห้องสมุด และโสตทัศนูปกรณ์ การจัดกิจกรรมและสอนซ่อมเสริม ควบคุมการประเมินผลการเรียนของสายวิชาต่างๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และหลักวิชา

2.3 งานส่งเสริมและประสานงาน เช่น ส่งเสริมสายวิชาทำแผนการสอน และโครงการเรียน ประสานงานโครงการเรียนระหว่างวิชาต่าง ๆ ช่วยเหลือหมวดวิชาสร้างวัสดุประสงค์การสอน และเครื่องมือวัดผลชิ้นใช้เอง ส่งเสริมหมวดวิชาต่างๆ สร้างคู่มือประกอบการเรียนการสอน และอุปกรณ์ต่างๆ ขึ้นใช้ประกอบการสอน โดยผู้ช่วยวิชาการเชิญประชุมหัวหน้าหมวดวิชา เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจกัน แล้วช่วยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.4 งานเกี่ยวกับการรายงานและเสนอแนะ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการจะต้องเตรียมข้อมูลต่างๆ ที่รับผิดชอบให้พร้อมที่จะรับการตรวจสอบ หรือพร้อมชี้แจงให้ข้อเสนอแนะตามโอกาสเหมาะสม

3. หน้าที่ของหัวหน้าหมวดวิชากับงานวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาถือว่าเป็นระดับบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่ในชั้นปฏิบัติการมีหน้าที่ดังนี้

3.1 กำหนดผู้สอนประจำรายวิชานั้นๆ

3.2 ดำเนินการให้มีการจัดแผนการสอน โครงการสอน จุดประสงค์การสอน และเครื่องมือวัดประจำรายวิชา

3.3 กำหนดแนวการสอนและการประเมินผลให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และเข้าใจตรงกัน

3.4 ควบคุมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร หลักเกณฑ์และวัตถุประสงค์ที่ตกลงกันได้

3.5 ดำเนินการสอนซ่อมเสริมและแก้ไขผลการเรียนที่ต่ำกว่ามาตรฐานกำหนด

3.6 ประสานงานกับหมวดวิชาการอื่นๆ ให้การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมมีลักษณะเสริมและสอดคล้องกัน นอกจากนั้นยังต้องประสานงาน กับฝ่ายส่งเสริมเพื่อช่วยให้การเรียนการสอนดีขึ้น เช่น ฝ่ายแนะแนว ห้องสมุด ฝ่ายโสตฯ ฝ่ายปกครองฯ

3.7 ส่งเสริมให้มีการสร้างสื่อการเรียนการสอนขึ้นใช้ภายในหมวดวิชาเตรียมข้อมูลให้พร้อมที่จะรับการตรวจสอบ และพร้อมที่จะให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนางาน

อาจสรุปบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูกับการนิเทศภายในสถานศึกษาได้ดังนี้

บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

เป็นผู้นิเทศภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างแท้จริง ร่วมประชุมวางแผนการนิเทศภายในกับผู้นิเทศในฐานะประธานพิจารณาอนุมัติโครงการ ให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ให้คำปรึกษาแนะนำและเป็นวิทยากรที่ดี ช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาชีพ ใช้เทคนิคการบริหารช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา ติดตามและประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษา

บทบาทหน้าที่ของครูในฐานะครูผู้นิเทศงาน

ร่วมวางแผนปฏิบัติงาน ร่วมคิดวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งวางแผนปฏิบัติงาน เป็นวิทยากรหรือเชิญวิทยากรจากแหล่งวิชาการอื่นมาช่วยให้ความรู้แก่ผู้รับการนิเทศงาน ดำเนินการนิเทศการปฏิบัติงานโครงการมีส่วนร่วมในการทำงานให้คำแนะนำ ปรึกษาให้การช่วยเหลือแก้ไขจุดบกพร่องและชี้แนะให้ผู้รับการนิเทศได้พัฒนา

ตนเอง ประเมินผลการนิเทศ เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงและเพื่อยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น

บทบาทหน้าที่ของครูในฐานะผู้รับการนิเทศ

ให้ความร่วมมือกับผู้นิเทศในการร่วมประชุม วางแผนแก้ปัญหาภายในสถานศึกษาโดยแสดงความคิดเห็นและอภิปรายอย่างเต็มความสามารถ รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ตั้งใจปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ให้ความร่วมมือผู้นิเทศเป็นอย่างดีในเรื่องการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ร่วมปรึกษากับผู้นิเทศในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนางานในสถานศึกษา เป็นผู้ร่วมในการนิเทศการสอนในชั้นเรียน เป็นผู้เฝ้าหาความรู้ พยายามเสริมสร้างทักษะและความสามารถในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการพัฒนาวิชาชีพ

1.8 รูปแบบการนิเทศทั่วไป

การนิเทศที่เกี่ยวกับการศึกษาต่างๆ ไปมุ่งที่จะให้บุคลากรได้มีการปรับปรุงให้มีทักษะในการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ การบริการและมีเทคนิคต่าง ๆ ดีขึ้นให้มีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาใหม่ๆ กล่าวโดยสรุปได้ว่าการนิเทศเป็นการให้บริการทางเทคนิคอย่างเชี่ยวชาญโดยมีจุดมุ่งหมายเบื้องต้นเพื่อการวิจัยปรับปรุงและร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ รูปแบบในการนิเทศทั่วไปมีหลายลักษณะได้แก่

1.8.1 ลักษณะการนิเทศในรูปแบบการสาธิต การสาธิตมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้เห็นตัวอย่างที่ดีและถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การสาธิตยังเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีและสร้างศรัทธาต่องานด้านการนิเทศในการนิเทศโดยใช้รูปแบบการสาธิตจะเห็นได้ว่าผู้นิเทศงานไม่จำเป็นต้องทำการนิเทศโดยการสาธิตด้วยตนเองก็ได้แต่อาจจะให้บุคคลอื่นหรือผู้อื่นที่มีความเชี่ยวชาญทำการสาธิตแทน

1.8.2 ลักษณะการนิเทศในรูปแบบการประชุม การนิเทศแบบนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสั่งการรับทราบนโยบาย ปรีक्षाหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นลงมติ ศึกษาปัญหา แก้ปัญหาให้ข้อเสนอแนะให้ความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนแถลงผลงานเกี่ยวกับงานที่กำลังจะกระทำหรือได้กระทำไปแล้ว นอกจากนี้ยังเป็นการพบปะกันระหว่างบุคลากรฉะนั้นการประชุมเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศซึ่งมีหลายแบบ แล้วแต่ความเหมาะสมของเรื่องที่ต้องนิเทศและความมุ่งหมาย การเตรียมการประชุมไม่ว่าจะเป็นการประชุมแบบใดมีหลักเกณฑ์ทั่วไปดังนี้ (เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์, 2548)

ก่อนประชุม

1. เตรียมวาระการประชุม
2. แจ้งผู้เข้าประชุมทราบล่วงหน้า
3. เตรียมสถานที่
4. ตั้งความมุ่งหมายในการประชุม
5. เลือกวิธีการประชุมให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่ประชุม

6. กำหนดระยะเวลาให้เหมาะสม
 7. เชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องตลอดจนวิทยากรและที่ปรึกษา
 8. แบ่งงานกันรับผิดชอบ
 9. เตรียมงบประมาณที่จำเป็น
 10. เตรียมประเมินผลหลังการประชุม
- ระหว่างการประชุม
1. ดำเนินการประชุมตามแผนที่วางไว้
 2. เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น
 3. ประธานต้องควบคุมการประชุมให้อยู่ในขอบเขตของเรื่อง
 4. มีการสรุปความเป็นตอนๆ
 5. มีการบันทึกผลการประชุม
 6. รักษาบรรยากาศให้ดีตลอดการประชุม
 7. ถ้าจำเป็นอาจแบ่งการประชุมออกเป็นกลุ่มย่อย
- ภายหลังการประชุม

หน่วยงานเกี่ยวข้อง

1. จัดพิมพ์เอกสารที่ได้จากการประชุมส่งไปให้ผู้เข้าร่วมประชุมหรือ
2. ติดตามผลการประชุม

1.8.3 ลักษณะการนิเทศในรูปแบบการอบรม (Training) จุดมุ่งหมายของการจัดนิเทศแบบการอบรมก็เพื่อ เพิ่มพูนและเสริมสร้างประสบการณ์ความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติให้ดียิ่งขึ้นข้อเสนอแนะสำหรับการนิเทศโดยการจัดอบรมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 1) คณะกรรมการการอบรมจะต้องเตรียมงานอย่างมีแบบแผนโครงการแต่ละโครงการควรจะมีการติดต่อประสานงานกันอย่างใกล้ชิด
- 2) ควรอำนวยความสะดวกและจัดบริการต่าง ๆ ให้แก่เจ้าหน้าที่และผู้เข้าร่วมการอบรมให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้
- 3) ควรฝึกเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ พิธีกร ให้มีมนุษยสัมพันธ์อันดีและมีความรับผิดชอบ
- 4) เอกสารที่จะแจกควรต้องพิจารณาว่าเอกสารใดควรแจกก่อนการอบรมหรือในขณะที่ทำการอบรมและแจกหลังการอบรม
- 5) การจัดสรรงบประมาณควรทำให้เพียงพอสำหรับงานทุก ๆ ด้าน

1.8.4 ลักษณะการนิเทศในรูปแบบการผลิตเอกสารทางวิชาการ (Bulletin, Guide, and Printed Aids) เอกสารที่ผู้นิเทศเผยแพร่เพื่อพัฒนาการดำเนินงานมีหลายประเภท อาจจะเป็นขององค์กรต่างๆ ของสมาคมของหน่วยงานรัฐบาลและเอกสารที่หน่วยศึกษานิเทศก์ผลิตขึ้นมา หรือเอกสารที่ฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาจัดทำเพื่อเผยแพร่ความรู้ หรือเกี่ยวข้องกับงานวิชาการ ซึ่งเอกสารเหล่านี้จะเป็นประโยชน์เพราะจะช่วยลดงานด้านอื่น เช่น แทนที่จะประชุม

หรือแนะนำเป็นรายบุคคลอาจจะใช้เอกสารแทนซึ่งผู้รับการนิเทศสามารถทำการวิจัยทบทวนด้วยตนเองได้บ่อย ๆ

จุดมุ่งหมายการจัดทำเอกสารทางวิชาการก็เพื่อให้มีเอกสารอ้างอิงทางวิชาการมากขึ้นสำหรับเป็นคู่มือแก่บุคลากรครูและผู้เกี่ยวข้องทั้งยังเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในด้านการบริหารการจัดการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและยังเป็นการประชาสัมพันธ์งานวิชาการด้วย

1.8.5 ลักษณะการนิเทศในรูปแบบการปรับปรุงตนเอง จุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพและความศรัทธาในตนเองแก่ผู้ร่วมงานตลอดจนเพื่อให้มีความรู้ทันเหตุการณ์และสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดแก่ผู้อื่นได้รวมทั้งเพื่อให้การปฏิบัติงานโดยทั่วไปมีประสิทธิภาพดี ยิ่งขึ้นสิ่งที่ควรปรับปรุง เช่น

- 1) ความรู้ในงานต่างๆ โดยเฉพาะหมวดที่ตนรับผิดชอบ
- 2) ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและด้านอื่นๆ โดยทั่วไป
- 3) อารมณ์ ความรู้สึกและทัศนคติ
- 4) การติดต่อประสานงาน
- 5) บุคลิกภาพและนิสัย
- 6) พฤติกรรมการบริการ ฯลฯ

หลักในการปรับปรุงตนเองสรุปได้ คือ

- 1) ยึดหลักธรรม เป็นต้น
- 2) ตั้งจุดมุ่งหมายของชีวิตไว้ตามสมควรและอัธยาศัย
- 3) ให้ดูตัวอย่างจากผู้อื่นและปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติโดยอาศัย

วิจารณ์ญาณที่ถูกต้อง

- 4) หมั่นศึกษาหาความรู้ หาโอกาสเข้ารับการอบรม ประชุมตาม

เหมาะสม

Allan A.Glatthorn.1984 (อ้างถึงใน วัชรรา เล่าเรียนดี ,2545:137-150) ได้เสนอรูปแบบการจัดการนิเทศภายในไว้ 4 ประการ คือ

1. การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) เป็นการนิเทศที่เน้นกระบวนการปรับปรุงการสอนของครูอย่างเข้มข้น ต้องวางแผนอย่างมีระบบมีการกระทำอย่างรอบคอบทุกขั้นตอนและทำให้ครบกระบวนการนิเทศ

2. การนิเทศแบบเพื่อนร่วมวิชาชีพ (Cooperative Professional) เป็นทางเลือกหนึ่งของการนิเทศ สำหรับครูที่ไม่ประสงค์จะรับการนิเทศรูปแบบอื่น เป็นกระบวนการที่ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปตกลงทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาวิชาชีพ ด้วยการสังเกตการสอนในชั้นเรียน การใช้ข้อมูลย้อนกลับ การอภิปรายแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับการปรับปรุงวิชาชีพ

3. การนิเทศแบบพัฒนาตนเอง (Self-Directed Development) เป็นกระบวนการนิเทศที่ครูทำงานโดยอิสระ เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง ด้วยการ

วางแผนเพื่อพัฒนาวิชาชีพการสอนของตนและดำเนินการตามโครงการที่วางไว้ ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมาย วิธีการในการพัฒนาตนเอง แหล่งทรัพยากรที่ต้องการ วิธีการประเมินผลและความช่วยเหลือจากผู้บริหารที่ครูต้องการ

4. การนิเทศแบบควบคุมเชิงบริหาร (Administrative Monitoring) เป็นการนิเทศที่ผู้บริหารเข้าเยี่ยมเยียนชั้นเรียนในระยะเวลาสั้น ๆ และอย่างไม่เป็นทางการเท่าใด แต่ต้องมีการวางแผนก่อนการเข้าเยี่ยมและการให้คำปรึกษาหลังเข้าเยี่ยมแล้ว

2. กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

การดำเนินการนิเทศภายใน ถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อคิดแก้ไขปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้นโดยต้องอาศัยกระบวนการ ขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สำหรับใช้ยึดเป็นแนวทางนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และกิจการมการนิเทศ เพื่อก่อประโยชน์ให้เกิดต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษานั้นได้มีนักการศึกษาได้ให้ทัศนะไว้หลากหลายดังนี้

แฮร์ริส (Harris.1985.pp. 13-15) ได้เสนอรูปแบบของกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ 6 ขั้นตอน คือ

1. การประเมินสภาพปัจจุบัน (Assessing) เป็นกระบวนการศึกษาสภาพต่าง ๆ ที่เป็นปัจจุบัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ในการนำไปใช้กำหนดความต้องการในการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจกระทำโดย การวิเคราะห์ การสังเกตและการตรวจสอบการวัดผลและการเปรียบเทียบและการปฏิบัติงาน

2. การจัดลำดับความสำคัญ (Prioritizing) เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการตั้งเป้าหมาย วัตถุประสงค์เฉพาะเลือกสิ่งที่จะเปลี่ยนแปลงและจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่จะทำการเปลี่ยนแปลง

3. การออกแบบวิธีการนิเทศ (Designing) เป็นกระบวนการการวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงให้บังเกิดผล โดยการจัดเตรียมองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งหมด การกำหนดรูปแบบการทำงานไว้โดยการรวบรวมหรือประยุกต์ความคิดเห็นหรือหลักการใหม่เข้าด้วยกัน การจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ ให้พร้อม การจัดระบบการทำงานอย่างถูกวิธีและการจัดทำโครงการนิเทศ

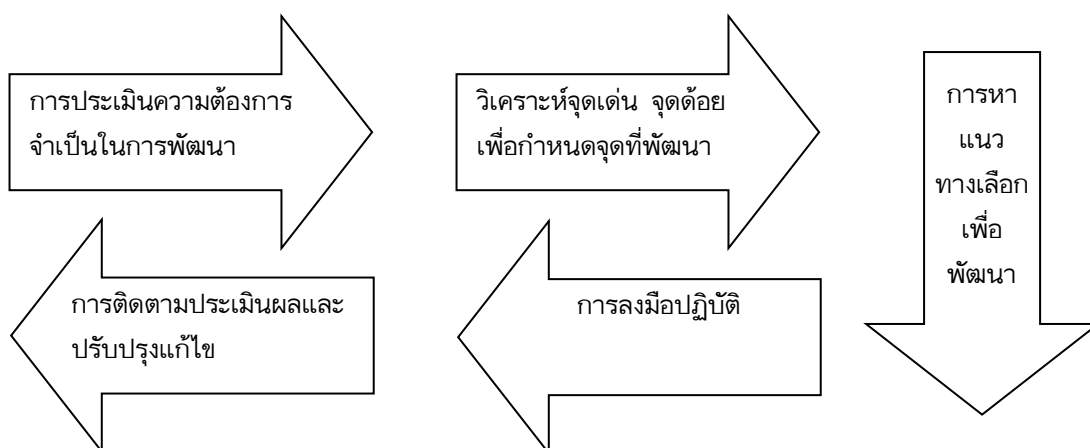
4. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) เป็นกระบวนการในการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ให้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งอาจทำได้โดยการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ให้ตามความต้องการจำเป็นของบุคลากรและโครงการจัดแบ่งทรัพยากรให้ได้สัดส่วนกัน การระบุและการจัดตั้งทรัพยากรโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะและการจัดเตรียมบุคลากรตามโครงการเฉพาะและตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ

5. การประสานงาน (Coordinating) เป็นกระบวนการประสานคน เวลา วัสดุและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อที่จะกำหนดภารกิจต่าง ๆ ในการเปลี่ยนแปลงที่จะประสบความสำเร็จ ซึ่งอาจทำได้โดยการประสานการกระทำต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ด้วยวิธีการสะดวกราบรื่น และสอดคล้องกัน มีความเป็นไปได้มีการกำหนดเวลาการทำงานเป็นช่วง ๆ และต่อเนื่องกัน และมีความชัดเจนต่อสิ่งต่างๆ ที่ความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน

6. การอำนวยการ (Directing) เป็นกระบวนการใช้อิทธิพลให้เหมาะสมกับ สิ่งต่าง ๆ และมีความเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งทำได้โดยการตั้งคณะทำงาน

การกำหนดวิธีการหรือกฎเกณฑ์การทำงาน การจัดระเบียบเกี่ยวกับเวลา ผลงาน ระดับหรือคุณค่าของงาน การให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบและข้อกำหนดต่างๆ วิธีการเฉพาะอย่างยิ่งและการพิจารณาสิ่งที่เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541:54-59) ได้จัดกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเป็น 5 ขั้นตอน คือ

ภาพที่ 2.1 แสดงรูปแบบกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 54 - 59)

ขั้นที่ 1 การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลที่แสดงสภาพปัจจุบันของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วนำมาพิจารณา กับข้อมูลที่แสดงความสำเร็จของงาน หรือดีกว่า หรือสูงกว่า แสดงว่าความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขไม่มีแต่จะต้องเพิ่มความคาดหวังให้พัฒนาต่อไป แต่ถ้าข้อมูลแสดงสภาพปัจจุบันไม่สอดคล้องกับข้อมูลแสดงภาพความสำเร็จของงาน หรือด้อยกว่า ก็แสดงว่ามีความต้องการจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

ปัญหา หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวัง หรือเป้าหมาย

ความต้องการ หมายถึง ความคาดหวังที่จะพัฒนางานให้ดีขึ้นในขณะที่งานนั้นมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับที่ไม่เป็นปัญหา

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา หมายถึง การวิเคราะห์ผลหรือข้อมูลที่ได้จากการประเมินและองค์ประกอบที่ส่งผลต่อสภาพความสำเร็จของงาน เพื่อประโยชน์ในการกำหนดจุดที่จะพัฒนาและประเมินแนวทางเลือกพัฒนา การเลือกจุดที่จะพัฒนาให้เหมาะสมที่จะให้การนิเทศของโรงเรียนมีโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จได้

ขั้นที่ 3 การหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา หมายถึง การพิจารณาเลือกยุทธศาสตร์ที่จะใช้ในการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาให้มีความเป็นไปได้ หรือมีโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จมาก

ที่สุดโดยคำนึงจุดที่จะพัฒนา หรือข้อจำกัดของหน่วยงาน การหาแนวทางเลือกพัฒนามีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- 3.1 รวบรวมข้อมูลแนวทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนา
- 3.2 พิจารณาแนวทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ในการพัฒนา
- 3.3 พิจารณาข้อดีข้อเสียของแนวทางเลือกที่มีความเป็นไปได้
- 3.4 เลือกแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมที่สุดที่จะให้บรรลุความต้องการ

ขั้นที่ 4 การลงมือปฏิบัติ หมายถึง การนำยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้มาลำดับขั้นตอนการดำเนินการและกำหนดสิ่งที่สนับสนุนในการดำเนินตามขั้นตอน คือ

- 4.1 กำหนดรายละเอียดขั้นตอนดำเนินการ
- 4.2 กำหนดสิ่งสนับสนุนในการดำเนินการ
- 4.3 กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ
- 4.4 การวางแผนตามประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 4.5 จัดทำแผนงานนิเทศของโรงเรียน
- 4.6 ประชุมชี้แจงและมอบหมายงานให้ผู้นิเทศ
- 4.7 ผู้นิเทศจัดทำปฏิทินนิเทศและประสานการดำเนินงาน
- 4.8 ปฏิบัติการนิเทศตามแผนและปฏิทินนิเทศ
- 4.9 ผู้นิเทศบันทึกผลการนิเทศและรายงานให้ผู้บริหารโรงเรียนทราบ

ขั้นที่ 5 การติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข หมายถึง การรวบรวมข้อมูลด้านการดำเนินการและผลที่ได้ระหว่างดำเนินการ และเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการตามแผนนิเทศ ข้อมูลที่ได้นำไปเปรียบเทียบกับสภาพกับความสำเร็จของแผนนิเทศ หากพบว่าไม่เป็นไปตามสภาพความสำเร็จที่กำหนดไว้ ก็ต้องพิจารณาว่ามีข้อบกพร่องตรงไหน อย่างไร และหาวิธีพัฒนาให้ดีขึ้น หรือหากพบว่าการดำเนินการมีวิธีการที่ดีกว่า มีประสิทธิภาพสูงกว่า ก็อาจพิจารณาปรับปรุงให้ดีขึ้นอีกได้

ส่วนแนวปฏิบัติของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร (2544 : 5-13) ได้ให้แนวทางการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนว่า มี 5 ขั้นตอน ดังนี้คือ

- 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการของผู้รับการนิเทศ
- 2) กำหนดทางเลือกและวางแผนปฏิบัติการนิเทศ
- 3) พัฒนาสื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม
- 4) ปฏิบัติการนิเทศตามแผน
- 5) ประเมินผลและรายงานผล

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการหาจุดเด่น จุดด้อยของโรงเรียนและนำมาจัดอันดับความสำคัญของปัญหา

ขั้นที่ 2 กำหนดทางเลือกและวางแผนการปฏิบัติ เป็นการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมาใช้ในการวางแผนและกำหนดทางเลือกซึ่งอาจดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.1 นำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา ความต้องการ มาจัดลำดับความสำคัญ

2.2 ศึกษาและลำดับความเข้าใจในเรื่องที่เป็นปัญหา เช่น นโยบาย หลักสูตร เทคนิควิธีการแก้ปัญหา สื่อ เครื่องมือ ฯลฯ

2.3 กำหนดเป้าหมายและทางเลือกในการแก้การปฏิบัติงาน

2.4 เขียนแผนปฏิบัติการนิเทศ โดยระบุวัตถุประสงค์ ขอบข่าย ภารกิจ เป้าหมาย วิธีการปฏิบัติงาน ระยะเวลา และผู้ปฏิบัติงานให้ชัดเจน

2.5 จัดทำคู่มือการนิเทศโดยสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่นิเทศ เพื่อใช้เป็นเอกสาร ประกอบการปฏิบัติงานและเอกสารอ้างอิง

ขั้นที่ 3 การพัฒนาสื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม พัฒนา เรื่องที่จะวิเคราะห์หลักสูตร โดยการจัดประชุมปฏิบัติการฝึกวิเคราะห์หลักสูตร ก็จะต้องมีสื่อในการพัฒนา เช่น แบบฝึก หลักสูตรประถมศึกษา หลักสูตรมัธยมศึกษาแนวทางการจัดประสบการณ์ ใบงาน

ขั้นที่ 4 ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ เป็นขั้นที่นำผลที่ได้ดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 และ 3 ไปสู่ การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การปฏิบัติการนิเทศจะดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

4.1 ประชุมคณะผู้ปฏิบัติงาน

4.2 ทำความเข้าใจเรื่องที่จะนิเทศ สื่อ/เครื่องมือ

4.3 แบ่งงานรับผิดชอบ

4.4 ตกลงวิธีที่จะนิเทศ

4.5 ตกลงวิธีเก็บข้อมูลและวิธีรายงาน

ขั้นที่ 5 การนิเทศภายในโรงเรียนมีการประเมินผลตามงาน 3 ระยะ คือ

5.1 การประเมินก่อนการนิเทศ

5.2 การประเมินระหว่างนิเทศ

5.3 การประเมินหลังการนิเทศ

สำหรับรูปแบบกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษานั้นมีหลายรูปแบบและหลายทาง หลายแนวคิด ซึ่งรูปแบบกระบวนการนิเทศแต่ละแบบย่อมมีลักษณะเด่น และข้อจำกัด แนวปฏิบัติในการนิเทศภายใน ที่จะช่วยให้การนิเทศยุคใหม่ประสบความสำเร็จ แต่จะสำเร็จมากน้อยเพียงใด คงต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติในเรื่องการนิเทศ และภาวะผู้นำของฝ่ายบริหาร ที่เกี่ยวข้องในทุกๆระดับเป็นสำคัญ จึงสรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินการนิเทศให้เป็นไปตามขั้นตอน ตามขอบข่ายที่กำหนดไว้ เพื่อให้เกิดผลดีในการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยการร่วมมือและยอมรับบุคลากร ภายใน

สถานศึกษาซึ่งร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยความเชื่อมั่น อาศัยวิธีการที่เหมาะสม ในบรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตย

3. แนวทางการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

งานวิชาการเป็นหัวใจของการทำงานในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผลผลิต คือ นักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามเป้าหมายของหลักสูตร องค์กรประกอบที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานด้านวิชาการ ได้แก่ ผู้บริหาร ซึ่งทำหน้าที่บริหารและบริการหลักสูตร ครูผู้สอน เป็น ผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนเป็นผลผลิตของการจัดการด้านวิชาการ โปรแกรมการเรียนการสอนเป็นแกนหลักของการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นส่วนสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานด้าน วิชาการ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2550) ได้เสนอแนวทางการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาไว้ดังนี้

3.1 วางแผนและจัดทำโครงการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของผู้รับการนิเทศ

3.1.1 พิจารณาแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบงานนิเทศภายในสถานศึกษาในรูปของคณะกรรมการและมีการให้ความรู้ ประชุมวางแผนการดำเนินงาน

3.1.2 ประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการที่รับผิดชอบงานนิเทศภายในสถานศึกษา

3.1.3 รวบรวมข้อมูลและสารสนเทศ รวมทั้งแฟ้มนวัตกรรมที่ต้องใช้ในการวางแผนการนิเทศไว้อย่างเป็นระบบ เช่น ข้อมูลที่แสดงคุณภาพของนักเรียน ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของบุคลากร

3.1.4 จัดทำรายละเอียดของกิจกรรมการนิเทศและเครื่องมือการนิเทศแต่ละกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขั้นตอนการดำเนินการทรัพยากรที่จะใช้และการประเมินผลขั้นตอนการดำเนินการ เพื่อให้ผู้นิเทศนำไปใช้ได้สะดวก

3.1.5 จัดทำแผนและปฏิทินการนิเทศภายในสถานศึกษาตลอดทั้งเครื่องมือการนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการและสามารถปฏิบัติได้ โดยคณะครูในสถานศึกษา ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและมีการตรวจสอบองค์ประกอบ แผนหรือโครงการให้มีความครบถ้วน ชัดเจน ทั้งนี้ควรให้แผนการนิเทศภายในสอดคล้องสัมพันธ์กับการนิเทศจากภายนอกด้วย

3.2 ดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาตามแผน/โครงการ โดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับงานและผู้รับการนิเทศอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง

- 3.2.1 คณะกรรมการผู้รับผิดชอบ ดำเนินการตามแผนและปฏิทินที่จัดทำขึ้น
- 3.2.2 ประชุมชี้แจงบุคลากรในสถานศึกษาให้เข้าใจแผนดำเนินการและบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง
- 3.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนการดำเนินการตามแผน เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน
- 3.2.4 ส่งเสริมให้ผู้นิเทศใช้กิจกรรมและเครื่องมือการนิเทศที่เหมาะสมกับงาน จุดประสงค์ในการนิเทศและขนาดของกลุ่ม เช่น การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน การอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ
- 3.2.5 กระตุ้น ส่งเสริมให้มีการนิเทศภายใน ตามเป้าหมายที่กำหนดตามแผน อย่างสม่ำเสมอและนิเทศบุคลากรอย่างทั่วถึงทุกคน
- 3.2.6 ส่งเสริมให้ครูในสถานศึกษานิเทศกันเอง เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากร โดยให้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการนิเทศอย่างชัดเจน
- 3.2.7 ในการนิเทศแต่ละครั้งควรบันทึกการปฏิบัติงานไว้เป็นหลักฐาน ผลการนิเทศควรแจ้งให้ผู้รับการนิเทศเฉพาะราย เพื่อเป็นการปรับปรุงแก้ไข
- 3.2.8 ให้มีการสังเกตและเก็บข้อมูลพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนหลังจากเริ่มดำเนินการนิเทศตามแผนการนิเทศ

3.3 ประเมินผลการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ และนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการนิเทศภายในของสถานศึกษา

- 3.3.1 กำหนดกิจกรรมประเมินผลการนิเทศไว้ในแผนการนิเทศของสถานศึกษาให้ครอบคลุมสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องประเมิน วิธีการประเมิน เครื่องมือการประเมิน ระยะเวลาประเมิน และผู้ประเมิน
- 3.3.2 สร้าง/ใช้เครื่องมือประเมินที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน ผู้รับการประเมินและลักษณะของเครื่องมือประเมิน
- 3.3.3 ดำเนินการประเมินพฤติกรรมการสอนด้วยตนเองระหว่างเพื่อนร่วมงาน และผู้บริหารสถานศึกษา
- 3.3.4 เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินและสรุปผล
- 3.3.5 นำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนางานต่าง ๆ เช่น จัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครูต้องการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน พัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษา
- 3.3.6 ประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น ศูนย์วิชาการเขต ศูนย์วิชาการกลุ่มสำนักงานการศึกษา

4. การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก เป็นการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามกฎหมายของเทศบาลและเมืองพัทยาซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทศบาลวัดบุญญาวาส, โรงเรียนเทศบาลวัดมณีไพโรสถ, โรงเรียนเทศบาลวัดชุมพลคีรี และ โรงเรียนเทศบาลวัดดอนแก้ว มีพนักงานครูทั้งหมด จำนวน 169 คน มีจำนวนนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา จำนวน 932 คน ระดับประถมศึกษาจำนวน 2,369 คนและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 1,046 คน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 4,347 คน ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงข้อมูลโรงเรียน บุคลากรและนักเรียนโรงเรียนในสังกัด เทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก (กองการศึกษาเทศบาลเมืองแม่สอด, 2550)

โรงเรียน เทศบาล	จำนวนนักเรียน				จำนวนครู	หมายเหตุ
	ก่อน ประถม ศึกษา	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	รวม		
วัดบุญญาวาส	148	413	200	761	32	
วัดมณีไพโรสถ	278	755	369	1,402	54	
วัดชุมพลคีรี	255	732	306	1,293	52	
วัดดอนแก้ว	251	469	171	891	31	
รวม	932	2,369	1,046	4,347	169	

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

งานวิจัยการนิเทศการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งได้ศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและ ความต้องการ เพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการนิเทศภายในสถานศึกษาของแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีความแตกต่างกันตามบริบททางการศึกษา ดังนั้นจึงมีการส่งเสริมให้แต่ละพื้นที่มี การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานและความต้องการที่แท้จริงของ

ตนเองหาแนวทางแก้ไขก่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนโดยจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนมากที่สุด จึงขอกล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

สมชาย ทองจำรัส (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่องกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภอปราณบุรี

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3. รวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาอำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากคือ ชั้นการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ชั้นวางแผน และ กำหนดทางเลือกชั้นการนิเทศสร้างเครื่องมือและ พัฒนาวิธีการนิเทศ ชั้นปฏิบัติการนิเทศ และ ชั้นประเมินผลการนิเทศ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาพบว่าควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการ จัดลำดับความสำคัญทุกปี บุคลากรทุกคนควรมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดทำข้อมูล การแก้ไขปัญหาพร้อมกัน มีการกำหนดวัตถุประสงค์การนิเทศอย่างชัดเจน ควรมีการช่วยเหลือ แนะนำพัฒนาและ ปรับปรุงมากกว่าการจับผิด ควรมีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้รับการนิเทศทราบปัญหาและนำมาปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บุญเชิด มณีเขียว (2543:บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการนิเทศการศึกษาโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการนิเทศการศึกษาปัญหากระบวนการนิเทศการศึกษาและ แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษากลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้นิเทศและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2543

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพกระบวนการนิเทศการศึกษาของผู้นิเทศ ทั้ง 5 ชั้น โดยภาพรวมตลอดกระบวนการนิเทศปฏิบัติในระดับปานกลาง รายการที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ชั้นการสำรวจสภาพ

ปัจจุบันปัญหาและความต้องการ อันดับ 2 คือ ชั้นปฏิบัติงานการนิเทศ อันดับ 3 คือ ชั้นการวางแผนและกำหนดทางเลือก อันดับ 4 คือ ชั้นการประเมินผลและรายงานผล ชั้นที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ชั้นการสร้างสื่อและเครื่องมือสำหรับครูผู้สอนโดยภาพรวมปฏิบัติในระดับปานกลาง รายการที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ ชั้นการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ อันดับ 2 คือ ชั้นการวางแผนและกำหนดทางเลือก อันดับ 3 ชั้นการปฏิบัติงานการนิเทศ อันดับ 4 คือชั้นการสร้างสื่อและเครื่องมือครู ชั้นที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ชั้นการประเมินผลและรายงานผล ปัญหากระบวนการนิเทศการศึกษาของผู้นิเทศทั้ง 5 ชั้น โดยภาพรวม ผู้นิเทศมีปัญหาในระดับปานกลาง รายการที่มีปัญหามากที่สุดคือ ชั้นการสร้างสื่อและเครื่องมือ อันดับ 2 คือ ชั้นการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ อันดับ 3 ชั้นการวางแผนและกำหนดทางเลือก อันดับ 4 ชั้นการปฏิบัติงานการนิเทศและรายการที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ชั้นการประเมินผลและรายงานผล สำหรับครูผู้สอนโดยภาพรวม มีปัญหาในระดับปานกลาง รายการที่มีปัญหามากที่สุดคือ ชั้นการสร้างสื่อและ เครื่องมือ อันดับ 2 คือชั้นการวางแผนและกำหนดทางเลือก อันดับ 3 ชั้น การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ อันดับ 4 คือ ชั้นปฏิบัติงานการนิเทศ และรายการที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ชั้นการรายงานผลและประเมินผล สำหรับแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา ผู้นิเทศมีความเห็นว่า หลักการหรือวิธีการที่ส่งผลให้กระบวนการนิเทศบรรลุเป้าหมายมากที่สุดคือ หลักการสร้างความเข้าใจอันดีแก่คณะครูภายในโรงเรียน รองลงมาคือ หลักมนุษยสัมพันธ์การนิเทศภายในโรงเรียน และรายการที่จะส่งผลให้กระบวนการนิเทศการศึกษาบรรลุเป้าหมายน้อยที่สุดคือ วิธีการให้ครูได้เรียนรู้จากตัวแบบ เช่น ครูต้นแบบ ผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาพัฒนาการสอนของตน ส่วนครูผู้สอนเห็นว่าหลักการหรือวิธีการที่ส่งผลให้ กระบวนการนิเทศการศึกษาบรรลุเป้าหมายมากที่สุด คือ หลักการมนุษยสัมพันธ์ในการนิเทศภายในโรงเรียนรองลงมา คือ หลักสร้างความเข้าใจอันดีแก่คณะครูภายในโรงเรียน และรายการที่จะส่งผลให้กระบวนการนิเทศบรรลุเป้าหมายน้อยที่สุดคือ หลักการทำงานโดยรูปกระบวนการกลุ่ม

กาญจนา เปรมภักษา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความต้องการการนิเทศงานวิชาการ และครูวิชาการโรงเรียนและเปรียบเทียบความต้องการการนิเทศของผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา 7 ด้าน คือ งานด้านหลักสูตรและนำไปใช้งานด้านการเรียนการสอน งานด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลงานด้านห้องสมุด งานด้านการนิเทศภายในและงานอบรมทางวิชาการตามขนาดของโรงเรียนและประสบการณ์บริหาร

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีความต้องการการนิเทศงานวิชาการทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหาร และ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความต้องการการนิเทศทางวิชาการไม่แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนที่ประสบการณ์การบริหารต่างกัน มีความต้องการนิเทศทางวิชาการไม่แตกต่างกัน

4. ผู้บริหารและครูวิชาการต้องการการนิเทศงานวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งงานห้องสมุดงานด้านการอบรมวิชาการ และงานด้านวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการสอน

สมพร แสนแสง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่านใน 4 ด้าน คือด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการนิเทศภายในโรงเรียนและ ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 4 ด้านในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการและด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนและด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ทั้งรายด้านและภาพรวมมีสภาพการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามสภาพของบุคลากรในโรงเรียนระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการและครูผู้สอนทั้งรายด้านและภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในด้านสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ปัญหาที่พบได้แก่ ขาดแคลนบุคลากร ขาดงบประมาณในการผลิตสื่อ ขาดอุปกรณ์ ขาดเอกสาร สื่อมีน้อยไม่เพียงพอ ครูไม่มีเวลาเพราะต้องสอนทุกวิชาและเป็นครูประจำชั้นด้วย สำหรับด้านการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียนปัญหาที่พบได้แก่ การนิเทศไม่ตรงปฏิทิน ครูมีภารกิจมาก ครูไม่มีเวลาวางแผนไว้แต่ไม่ปฏิบัติตามแผน ส่วนด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนปัญหาที่พบได้แก่ ขาดการติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ดำเนินการไม่ตรงตามปฏิทินการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ ครูไม่มีเวลา ขาดเครื่องมือในการประเมินผลและติดตามผลการนิเทศครูมีงานพิเศษมาก สำหรับด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ได้แก่ ครู ผู้บริหารและผู้

ที่เกี่ยวข้องไม่นำผลการประเมินมาปรับปรุงในการนิเทศครั้งต่อไป ไม่ได้ประเมินผลอย่าง ต่อเนื่องและเครื่องมือไม่เหมาะสมและครอบคลุมทุกกิจกรรม

ปรีชา บัวกิ่ง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในของ โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร การวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษากิจกรรมการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา
2. เปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน

3. เปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูผู้สอนจำแนกตาม ขนาดโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดกิจกรรมการนิเทศภายในของ โรงเรียนประถมศึกษาตามความ คิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของครูผู้สอนมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลางและภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการ นิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในภาพรวมไม่ แตกต่างกันแต่ในรายการกิจกรรมแตกต่างกัน 6 กิจกรรม

4. ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาในภาพรวมไม่ แตกต่างกันแต่ในราย กิจกรรมแตกต่างกัน 1 กิจกรรม

สมดี เพียรการค้า (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมี ส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนกับประสิทธิภาพการสอนของครู

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศ ภายในโรงเรียน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับประสิทธิภาพ การสอนของครู ระหว่าง โรงเรียน

4. ขยายโอกาสทางการวิจัยกับ โรงเรียนไม่ขยายโอกาสทางการวิจัย โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูที่ทำหน้าที่นี้เทศภายในโรงเรียนกับครูที่ไม่ได้ทำหน้าที่นี้เทศภายในโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและโรงเรียนไม่ขยายโอกาสทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

3. ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และ โรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

4. ครูที่ทำหน้าที่นี้เทศภายในโรงเรียนและครูที่ไม่ได้ทำหน้าที่นี้เทศภายในโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการวิจัยและโรงเรียนไม่ขยายโอกาสทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครูไม่แตกต่างกัน

6. ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครูไม่แตกต่างกัน

7. ครูที่ทำหน้าที่นี้เทศภายในโรงเรียนและ ครูที่ไม่ได้ทำหน้าที่นี้เทศภายในโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จินตนา ชาญชัย (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านบึงหล่ม สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านบึงหล่ม สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2

2. เพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านบึงหล่ม

3. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนที่พัฒนาขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาของรูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านบึงหล่มสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการดำเนินการพัฒนารูปแบบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนตามรูปแบบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน มีองค์ประกอบดังนี้

- 2.1 แนวคิดพื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน
- 2.2 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
- 2.3 การใช้รูปแบบกระบวนการนิเทศภายใน
- 2.4 การประเมินผลการใช้รูปแบบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
- 2.5 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบกระบวนการนิเทศภายใน

โรงเรียนพบว่า ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมีความเห็นว่าเหมาะสม สอดคล้องเป็นไปได้และการประเมินสภาพปัญหาการใช้รูปแบบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนโดยภาพรวมพบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และปัญหา อยู่ในระดับน้อย

พนมชัย นันทะศรี (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู
2. ศึกษาประสิทธิภาพการสอนของครูตามความคิดเห็นของครู
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู
4. ศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพของครู

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวม และรายชั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง
2. ประสิทธิภาพการสอนของครูตามความคิดเห็นของครูโดยภาพรวม และรายชั้นตอนอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง

3. การมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ปัญหาพบว่าการนิเทศภายในสถานศึกษาไม่เป็นระบบทำไม่จริงจัง ครูส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการนิเทศ ขาดการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะคือสถานศึกษาต้องกำกับดูแลให้การนิเทศเป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม สร้างความตระหนักให้ครูเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษา ส่วนปัญหาด้านประสิทธิภาพการสอนของครูได้แก่ ครูมีชั่วโมงสอนและภาระงานอื่น ๆ มาก บุคลากรไม่ครบชั้น ครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอก ข้อเสนอแนะคือ ควรลดภาระงานต่าง ๆ นอกเหนือจากงานสอนของครูลงเพื่อให้ครูได้สอนและดูแลนักเรียนมากที่สุด ส่งเสริมสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากร สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้มากขึ้น

แซอูไร กนกกังวานโรจน์ (2542 : 82-86) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 8

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูตากระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 8 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านนิเทศการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน และเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารและครูมีอายุและตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานวิชาการในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการนิเทศงานตามกระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน พบว่า มีความแตกต่างกันในภาพรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นการนิเทศด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันผู้บริหารและครูให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการ

4. บริหารงานวิชาการ ควรจัดอบรมครูให้เข้าใจงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ให้ครูสอนตามความถนัด การนิเทศภายในโรงเรียนควรทำความเข้าใจระหว่างผู้นิเทศ กับผู้รับการนิเทศ การนิเทศควรสร้างความมั่นใจและสร้างศรัทธาต่อผู้รับการนิเทศ ครูไม่เข้าใจเรื่องการวัดและประเมินผล ควรจัดประชุม อบรม สัมมนาจัดทำแบบทดสอบที่เป็นมาตรฐานสำหรับการวัดและประเมินผล

พิชัย อุ๋นแสง (2539:บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ในขั้นตอนการวิจัยสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าได้ดำเนินการในระดับปานกลาง ในเรื่อง การปฏิบัติกรนิเทศภายใน การวางแผนและกำหนดทางเลือกการประเมินผลและรายงานผล และขั้นตอนการประเมินผลและรายงานผล สำหรับปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายใน พบว่า บุคลากรและงบประมาณมีไม่เพียงพอ ผู้บริหารมีภารกิจมาก

สำรวย พานนา (2541:บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี พบว่า มีการปฏิบัติงานครบทั้ง 5 ด้าน คือการกำหนดผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ การวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน การประเมินผลและการนำผลการประเมินไปใช้ ปรับปรุงงานนิเทศภายใน โดยมีการดำเนินการมากกว่า (ร้อยละ 50) ทุกด้าน

ปัญหาการนิเทศ ภายในโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่เป็นผู้นิเทศมีภารกิจมาก บุคลากรขาดความรู้เรื่องการนิเทศภายใน โรงเรียนขาดการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและสื่อต่างๆไม่ได้กำหนดรูปแบบการประเมินไว้อย่างชัดเจน และการประเมินไม่เป็นไปตามที่กำหนด

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เวนน (Wayne , 1980 : 1293-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้บทบาทการนิเทศ การศึกษาของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาของรัฐเวอร์จิเนีย จำนวน 278 คน

ผลการวิจัยพบว่า

ในด้านความรับผิดชอบและขอบข่ายงานที่มีความสำคัญมาก ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน การแนะแนว การบริหารและการจัดการและงานนิเทศการศึกษา ผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียนมากที่สุด คือ ครูใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ ส่วนครูผู้สอน รับผิดชอบน้อยมาก งานที่ครูใหญ่ทำ และใช้เวลาอยู่ในเกณฑ์น้อย ได้แก่ งานบริหาร และงานเกี่ยวกับพัสดุ แต่งานที่ทำ และใช้เวลาอยู่ในเกณฑ์มากได้แก่ การนิเทศการศึกษา งานหลักสูตร และการสอน และงานแนะแนว สำหรับเทคนิคการนิเทศของครูใหญ่ที่ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ วิธีการเยี่ยมชั้นเรียน และการประชุมย่อยร่วมกับครู วิธีการนิเทศได้ผลน้อย คือ วิธีการใช้เอกสารจากทฤษฎี หลักการแนวคิด และงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จะเห็นได้ว่าการนิเทศการศึกษาหรือการนิเทศภายในโรงเรียน มุ่งหวังเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและส่งเสริม ให้เกิดความมั่นคงในวิชาชีพและความก้าวหน้า โดยส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียนซึ่งเป็นเป้าหมายของหลักสูตร

ทีลาฮัน (Tilahan , 1983 : 2168-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่พึงประสงค์ของการพัฒนาประเทศเอธิโอเปีย

ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นสอดคล้องกันว่า กิจกรรมที่ใช้จัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ การฝึกอบรมแนะนำการฝึกอบรม ปฏิบัติการ การสาธิตการสอนโดยศึกษานิเทศก์ การประชุมกลุ่มย่อยครู และการสังเกตการสอน การจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง

ลี (Lee , 1975 : 4135-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หน้าที่ทางการนิเทศการศึกษาของ

ครูใหญ่ในโรงเรียนภายใต้ของรัฐนิวเม็กซิโก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ และครูภายในโรงเรียน ได้กำหนดตัวแปร ดังนี้คือ เพศ คุณวุฒิ ตำแหน่ง อายุราชการ ระดับโรงเรียนใช้วิธีการขอรับรองให้ครูใหญ่ และครูกลุ่มหนึ่งรวบรวม

พฤติกรรมการณ์เทศที่มีประสิทธิภาพ และอีกกลุ่มหนึ่งรวบรวมพฤติกรรมการณ์เทศที่ไม่มีประสิทธิภาพ จากผลการรวบรวมข้อมูลสรุปได้ว่า ลักษณะต่างๆ ที่บอกมานั้นมีลักษณะดังนี้ คือ

1. ความสัมพันธ์กับคณะครู
2. ความสัมพันธ์กับนักเรียน
3. การจัดเครื่องมือและอุปกรณ์
4. หลักสูตรและการสอน
5. การประชุมระหว่างปฏิบัติการ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความรู้พื้นฐานของครูไม่ทำให้ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เทศการวิจัยของครูใหญ่แตกต่างกัน

2. อายุราชการของครูไม่ทำให้ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาของครูใหญ่แตกต่างกัน

3. ตำแหน่งของครูไม่ทำให้ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาของครูใหญ่แตกต่าง

4. ครูผู้หญิง และครูผู้ชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาของครูใหญ่แตกต่างกัน

5. ครูประถมศึกษาให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างครูภายในโรงเรียนมากกว่าครูมัธยมศึกษา ส่วนครูมัธยมศึกษาให้ความสำคัญระหว่างครูกับนักเรียนมากกว่าครูประถมศึกษา

6. ครูรายงานพฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาของครูใหญ่ในส่วนที่ตื้นน้อยกว่า ส่วนที่ไม่ดีส่วนครูใหญ่รายงานพฤติกรรมการณ์เทศการศึกษาของครูใหญ่ในส่วนประสิทธิภาพมากกว่าในส่วนที่ไม่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นไปได้ว่า ครูใหญ่มีความเชื่อว่าตนเองได้ทำหน้าที่ดีที่สุดแล้วและมากกว่าครูคิด

โรเจอร์ (Roger , 1987 : 4280-A) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของครูกับการได้รับการนิเทศโดยตรงโดยมีจุดประสงค์ต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการนิเทศกับความพึงพอใจของครู

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูส่วนใหญ่ได้รับโอกาสในการนิเทศ
2. การเพิ่มความถี่ในการนิเทศไม่ค่อยสัมพันธ์กับความพึงพอใจ
3. ความพึงพอใจของครูที่ได้รับการนิเทศโดยตรงในแต่ละระดับแตกต่างกัน

จากงานวิจัยที่กล่าวมาทำให้ทราบสภาพปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ส่วนใหญ่เนื่องมาจากสาเหตุที่ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ให้การนิเทศ ผู้รับการนิเทศ ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดทักษะในการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศ ขาดการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินงาน

ครูมีหน้าที่หลักมากมายไม่สามารถดำเนินการได้อย่างสม่ำเสมอ ผู้รับการนิเทศไม่มีส่วนร่วมในการนิเทศ ขาดการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง

ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก ตามกรอบแนวคิดของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ : 2541) เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศและ ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในสถานการวิจัยและนำผลจากการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลในการเสนอแนะเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก ให้ดีขึ้นต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อเป็นแนวทางเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยพัฒนาคุณภาพการวิจัยของสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยมีวิธีการดำเนินการ เป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและพนักงานครูเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 4 โรงเรียนประกอบด้วยเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 5 คนและพนักงานครูเทศบาลจำนวน 159 คนรวมจำนวนประชากรทั้งหมด 168 คน โดยการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาจากจำนวนประชากรทั้งหมด ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 สถานศึกษา และจำนวนประชากร

สถานศึกษา	ประชากร		รวม
	ผู้บริหาร	พนักงานครู	
โรงเรียนเทศบาลวัดบุญญาวาส	2	30	32
โรงเรียนเทศบาลวัดมณีไพโรสถ	2	51	53
โรงเรียนเทศบาลวัดชุมพลคีรี	3	49	52
โรงเรียนเทศบาลวัดดอนแก้ว	2	29	31
รวม	9	159	168

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเรื่องกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก โดยผู้วิจัยได้พัฒนามาจาก

จินตนา ชาญชัย (2546, 131 - 148) โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไข แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณา ตรวจสอบ ความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความเป็นไปได้ของข้อคำถาม โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
3	หมายถึง	มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
2	หมายถึง	มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
1	หมายถึง	มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เป็นข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก

3. วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

- 3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
- 3.2 จัดทำแบบสอบถามโดยปรับปรุงจากของจินตนา ชาญชัย(2546:131-148) โดยปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
- 3.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจจากอาจารย์ที่ปรึกษา มาปรับปรุงแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณา ตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความตรง (Validity) ตามเนื้อหา
- 3.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง แล้วส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือ ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยพร้อมแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและพนักงานครูเทศบาลตอบแบบสอบถาม ด้วยตนเองและกำหนดเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลับจากผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 ผู้วิจัยได้ติดตามเก็บแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้รับคืนจำนวน 168 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยรวมและรายด้านโดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ	ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยมาก

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยรวมและรายด้านโดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้ (ราชันย์ ผลวัฒนา, 2546 : 39)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยมาก

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและประมวลแยกแยะสมอตามรายด้าน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัย การศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถแสดงผลการวิเคราะห์ตามตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา บทบาทหน้าที่และประสบการณ์ทำงาน

ข้อมูลส่วนตัว	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	47	28.0
หญิง	121	72.0
รวม	168	100.0
2. อายุ		
30 ปี หรือต่ำกว่า	66	39.3
30 - 40 ปี	53	31.5
41 - 50 ปี	43	25.6
51 ปีขึ้นไป	6	3.6
รวม	168	100.0
3. วุฒิสุงสุดทางการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4	2.4
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	144	85.7
สูงกว่าปริญญาตรี	20	11.9
รวม	168	100.0
4. บทบาทของท่านในสถานศึกษา		
ผู้บริหาร	9	5.4
ครูผู้สอน	159	94.6
รวม	168	100.0
5. ประสบการณ์การทำงาน		
1-5 ปี	88	52.4
6-10 ปี	28	16.7
11-15 ปี	16	9.5
16-20 ปี	8	4.8
21 ปี ขึ้นไป	28	16.7
รวม	168	100.0

จากตารางที่ 4.1 จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.0 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 28.0 อยู่ในช่วงอายุ 30 ปีหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 39.3 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 30 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.5 พบว่าวุฒิสุงสุดทางการศึกษาคือวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 85.7 ซึ่งบทบาทในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

คือ ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 94.6 และมีประสบการณ์การทำงาน อยู่ในช่วง 1 – 5 ปี คิดเป็น ร้อยละ 52.4

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถแสดงผลการวิเคราะห์ที่ได้ดังตารางที่ 4.2 – 4.6

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงาน ด้านการ
ประเมินความต้องการในการพัฒนา

กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	μ	σ	ระดับการปฏิบัติการ
1. มีการประชุมชี้แจงนโยบายวัตถุประสงค์และ แนวปฏิบัติของหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับการ นิเทศภายใน แก่คณะครู	3.74	0.75	มาก
2. มีการประชุมคณะครูเพื่อศึกษาปัญหาและ อุปสรรคต่าง ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน	3.72	0.94	มาก
3. มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาสภาพ ปัจจุบันปัญหาและความต้องการของคณะครู	3.46	0.97	ปานกลาง
4. มีการจัดทำเครื่องมือเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการ วิจัยสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ของคณะครู	3.34	0.97	ปานกลาง
5. มีการนำข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความ ต้องการมาวิเคราะห์ เพื่อจัดลำดับความสำคัญ	3.21	0.94	ปานกลาง
6. มีการสำรวจและประเมินความต้องการของครู ด้านการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และการเรียนการสอน	3.36	0.94	ปานกลาง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	μ	σ	ระดับการปฏิบัติการ
7. มีการสำรวจและประเมินความต้องการของครู ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู	3.45	0.88	ปานกลาง
8. มีการสำรวจและประเมินความต้องการของครู ในด้านเนื้อหาสาระและด้านวิธีการนิเทศ	3.27	0.97	ปานกลาง
รวม	3.44	0.92	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่าภาพรวมด้านการประเมินความต้องการในการพัฒนา สถานศึกษามีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อจะพบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากอยู่ 2 ข้อ คือ 1) มีการประชุมชี้แจงนโยบายวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติของหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับการนิเทศภายใน และ 2) มีการประชุมคณะครูเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ให้แก่คณะครูได้รับทราบ

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา

กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	μ	σ	ระดับการปฏิบัติการ
1. มีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น	4.21	0.74	มาก
2. มีการวิเคราะห์การไม่ผ่านเกณฑ์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้แยกตามช่วงชั้น	3.83	0.91	มาก
3. มีการวิเคราะห์อัตราการเข้าชั้นทุกช่วงชั้นและสาเหตุของการตกซ้ำชั้น	3.32	1.03	ปานกลาง
4. มีการวิเคราะห์และสรุปผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทุกช่วงชั้น	4.23	0.80	มาก
5. มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านภาวะสุขภาพของนักเรียน	4.10	0.83	มาก
6. มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านภาวะสุขภาพของนักเรียน	4.17	0.73	มาก
7. มีการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข	3.70	0.78	มาก
รวม	3.94	0.83	มาก

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่าภาพรวมด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา สถานศึกษามีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อจะพบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 1 ข้อ คือ มีการวิเคราะห์อัตราการเข้าชั้นทุกช่วงชั้นและสาเหตุของการตกซ้ำชั้น

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงาน ด้านการหาแนว
ทางเลือกเพื่อจะพัฒนา

กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	μ	σ	ระดับการปฏิบัติการ
1. มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนพัฒนาอย่างเพียงพอครบถ้วนทุกแผนงาน	3.67	0.72	มาก
2. มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการวิจัยเหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา	3.83	0.70	มาก
3. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินการนิเทศภายในของคณะทำงานอย่างชัดเจน	3.82	0.72	มาก
4. มีการให้คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา	3.45	0.98	ปานกลาง
5. มีการกำหนดขอบเขตบทบาท และหน้าที่ของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศอย่างชัดเจน	3.68	0.87	มาก
6. มีการจัดทำโครงการและกิจกรรมการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ	3.67	0.84	มาก
7. มีการประสานแผนปฏิบัติการนิเทศภายในกับแผนการปฏิบัติอื่น ๆ ของสถานศึกษา โดยทุกฝ่ายมีความเข้าใจสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้	3.63	0.81	มาก
8. มีการกำหนดงบประมาณการดำเนินการนิเทศภายใน	3.26	0.96	ปานกลาง
9. มีการกระจายทรัพยากรให้แก่ชั้นเรียน ทุกช่วงชั้น เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	3.64	0.91	มาก
10. มีการประชุมชี้แจงให้คณะครูได้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศภายใน	3.54	0.89	มาก
11. มีการดำเนินการผลิตและจัดหาสื่อ และเครื่องมือ นิเทศโดยใช้ข้อมูลจากความต้องการของครู	3.49	0.90	ปานกลาง
รวม	3.61	0.85	มาก

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่าภาพรวมด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อจะพัฒนาสถานศึกษามีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาราย

ข้อจะพบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง อยู่ 3 ข้อ คือ 1) มีการให้คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา 2) มีการกำหนดงบประมาณการดำเนินการนิเทศภายใน 3) การดำเนินการผลิตและจัดหาสื่อ และเครื่องมือนิเทศโดยใช้ข้อมูลจากความต้องการของครู

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงาน ด้านการลงมือปฏิบัติ

กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	μ	σ	ระดับการปฏิบัติการ
1. มีการประชุมคณะทำงาน และผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจแนวทางปฏิบัติการนิเทศภายในตรงกัน	3.58	0.88	มาก
2. มีการปฏิบัติการนิเทศภายใน ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา	3.88	0.76	มาก
3. มีการวิจัยคู่มือเอกสารและคู่มือปฏิบัติการปฏิบัติงานตามโครงการนิเทศภายใน	3.63	0.84	มาก
4. มีการประชุมทบทวนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการนิเทศและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	3.39	0.80	ปานกลาง
5. มีการให้ขวัญกำลังใจสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์แก่ผู้รับการนิเทศ	3.16	0.90	ปานกลาง
รวม	3.57	0.84	มาก

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่าภาพรวมด้านการลงมือปฏิบัติ สถานศึกษามีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อจะพบว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 2 ข้อ คือ

- 1) มีการประชุมทบทวนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการนิเทศและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และ
- 2) มีการให้ขวัญกำลังใจสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์แก่ผู้รับการนิเทศ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงาน ด้านการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	μ	σ	ระดับการปฏิบัติการ
1. มีการจัดทำจัดหาให้มีเครื่องมือประเมินผลการนิเทศภายในแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	3.44	0.78	ปานกลาง
2. จัดให้มีคณะทำงานเพื่อประเมินแผนงาน / โครงการการนิเทศภายในสถานศึกษา	3.61	0.74	มาก
3. ตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะๆ ทุกขั้นตอนตามแผนปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา	3.55	0.76	มาก
4. มีการวิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการนิเทศภายในและรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้อง	3.51	0.90	มาก
5. มีการนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน	3.57	0.82	มาก
รวม	3.54	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่าภาพรวมด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข สถานศึกษามีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อจะพบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 1 ข้อ คือ มีการจัดทำจัดหาให้มีเครื่องมือประเมินผลการนิเทศภายในแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงาน รวมทุกด้าน
กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	μ	σ	ระดับการปฏิบัติการ
1. ด้านการประเมินความต้องการในการพัฒนา	3.44	0.92	ปานกลาง
2. ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนด จุดที่จะพัฒนา	3.94	0.83	มาก
3. ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อจะพัฒนา	3.61	0.85	มาก
4. ด้านการลงมือปฏิบัติ	3.57	0.84	มาก
5. ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข	3.54	0.80	มาก
รวม	3.62	0.85	มาก

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่าภาพรวมทุกด้านกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สถานศึกษามีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อจะพบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 1 ด้าน คือ ด้านการประเมินความต้องการในการพัฒนา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ที่ได้ดังตาราง 4.7 – 4.11

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการประเมินความต้องการในการพัฒนา

ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	μ	σ	ระดับของปัญหา
1. ครูไม่เข้าใจนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวปฏิบัติของหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับการนิเทศภายใน	2.50	0.84	น้อย
2. สถานศึกษาไม่มีการประชุมครูเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกัน	2.24	0.96	น้อย
3. สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเครื่องมือประเมินความต้องการของโรงเรียน	2.48	1.00	น้อย
4. สถานศึกษาไม่ได้นำผลการประเมินความต้องการของทุกฝ่ายมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอย่างแท้จริง	2.66	1.00	ปานกลาง
5. สถานศึกษาขาดการประเมินความต้องการในด้านเนื้อหาสาระที่ครูต้องการรับการนิเทศจากผู้นิเทศ	2.52	1.00	ปานกลาง
6. สถานศึกษาขาดการประเมินความต้องการในด้านวิธีการนิเทศของคณะครู	2.56	0.93	ปานกลาง
7. สถานศึกษาขาดแนวปฏิบัติเพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาของการนิเทศภายใน	2.45	0.89	น้อย
8. สถานศึกษาขาดเอกสาร คู่มือในการดำเนินการนิเทศภายใน	2.32	0.96	น้อย

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศ ภายในสถานศึกษา	μ	σ	ระดับของปัญหา
9. สถานศึกษาไม่มีความรู้ ความเข้าใจและให้ คำปรึกษา เสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการ นิเทศภายในแก่คณะครู	2.25	1.02	น้อย
10. สถานศึกษาขาดการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมใน ส่วนที่เป็นปัญหาเพื่อให้ได้คำอธิบายที่ชัดเจน	2.47	0.95	น้อย
รวม	2.45	0.96	น้อย

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่าภาพรวมด้านการประเมินความต้องการในการพัฒนา สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อจะพบว่า สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 3 ข้อ คือ 1) สถานศึกษาไม่ได้นำผลการประเมินความต้องการของทุกฝ่ายมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอย่างแท้จริง 2) สถานศึกษาขาดการประเมินความต้องการในด้านเนื้อหาสาระที่ครูต้องการรับการนิเทศจาก ผู้นิเทศ และ 3) สถานศึกษาขาดการประเมินความต้องการในด้านวิธีการนิเทศของคณะครู

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการ
นิเทศภายในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อ
กำหนดจุดที่จะพัฒนา

ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษา	μ	σ	ระดับของปัญหา
1. การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยไม่ได้เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายอย่างแท้จริง	2.63	1.06	ปานกลาง
2. คณะครูไม่เข้าใจกระบวนการวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย	2.45	0.95	น้อย
3. สถานศึกษาขาดเครื่องมือและเทคโนโลยีในการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย	2.56	0.96	ปานกลาง
4. ไม่มีการเผยแพร่หรือนำเสนอผลการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย	2.65	1.04	ปานกลาง
รวม	2.57	1.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่าภาพรวมด้านวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุด
ที่จะพัฒนา สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อจะพบว่า สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายใน
สถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยอยู่ 1 ข้อ คือ คณะครูไม่เข้าใจกระบวนการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการ
 นิเทศภายในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการหาแนวทางเพื่อที่จะ
 พัฒนา

ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษา	μ	σ	ระดับของปัญหา
1. สถานศึกษาขาดข้อมูลที่สำคัญที่ได้จากการ วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ ต้องการมาใช้ในการวางแผนการนิเทศภายใน	2.55	1.01	ปานกลาง
2. สถานศึกษาสรรหาเอกสาร/รูปแบบ/เทคนิค การนิเทศเพื่อการวางแผนไม่เพียงพอกับความ ต้องการ	2.61	0.95	ปานกลาง
3. สถานศึกษาไม่มีการกำหนดรูปแบบ / โครงการความรับผิดชอบ แนวทางแก้ไขการ นิเทศภายในที่มีความชัดเจนและไม่สอดคล้อง กัน	2.42	0.94	น้อย
4. สถานศึกษากำหนดเป้าหมายในการจัดการ นิเทศภายในและการพัฒนาคุณภาพการวิจัย ไม่ชัดเจน	2.33	0.91	น้อย
5. คณะครูไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดการวาง แผนการนิเทศภายใน	2.49	1.08	น้อย
6. สถานศึกษาไม่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการและกิจกรรมการนิเทศที่สอดคล้องกับ สภาพปัญหา	2.35	1.02	น้อย
7. สถานศึกษาไม่มีการจัดสรรงบประมาณ และ ทรัพยากรให้แก่ชั้นเรียนทุกชั้น เพื่อใช้ พัฒนาการเรียนการสอน	2.40	0.94	น้อย

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษา	μ	σ	ระดับของปัญหา
8. สถานศึกษาไม่มีการจัดทำและปฏิทิน ปฏิบัติการนิเทศภายในและไม่มีการเผยแพร่ แก่คณะครูและผู้เกี่ยวข้องสำหรับใช้ในการ ปฏิบัติงานนิเทศภายใน	2.11	0.99	น้อย
9. สถานศึกษาไม่มีการจัดทำสื่อและเครื่องมือ สำหรับใช้ในการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับ แผนการนิเทศ	2.47	0.95	น้อย
10. สถานศึกษาไม่มีการจัดทำแผนการใช้ งบประมาณเพื่อการนิเทศภายใน	2.43	0.99	น้อย
11. สถานศึกษามีคำสั่งการกำหนดขอบเขตความ รับผิดชอบและหน้าที่ของผู้นิเทศภายในไม่ ชัดเจน	2.79	1.16	ปานกลาง
12. สถานศึกษาไม่มี การวางแผนด้านบุคลากรเพื่อ การนิเทศภายใน	2.15	1.01	น้อย
13. สถานศึกษาขาดการประสานแผนปฏิบัติการ นิเทศภายในกับแผนปฏิบัติงานอื่น ๆ	2.30	0.94	น้อย
รวม	2.45	0.99	น้อย

จากตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่าภาพรวมด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อที่จะพัฒนาสถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อจะพบว่า สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 3 ข้อ คือ 1) สถานศึกษาขาดข้อมูลที่สำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมาใช้ในการวางแผนการนิเทศภายใน 2) สถานศึกษาสรรหาเอกสาร/รูปแบบ/เทคนิคการนิเทศเพื่อการวางแผนไม่เพียงพอกับความต้องการ และ 3) สถานศึกษามีคำสั่งการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบและหน้าที่ของผู้นิเทศภายในให้ชัดเจน

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการลงมือปฏิบัติ

ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษา	μ	σ	ระดับของปัญหา
1. สถานศึกษาไม่มีการประชุมชี้แจงให้คณะครูได้ เข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้ทำกรนิเทศภายใน สถานศึกษาก่อนที่จะดำเนินการนิเทศ	2.36	1.02	น้อย
2. สถานศึกษาไม่ได้ปฏิบัติตามนิเทศภายในตามที่ กำหนดไว้ในปฏิทินการนิเทศภายใน	2.36	0.94	น้อย
3. สถานศึกษาไม่มีการติดตาม กำกับ การจัดการ เรียนการสอน	2.31	1.01	น้อย
4. สถานศึกษาไม่มีการประชุมปรึกษาหารือ ร่วมกันในการแก้ปัญหา ด้านการเรียนการ สอน	2.35	1.00	น้อย
5. สถานศึกษาไม่มีการกระตุ้นให้ครูมีความ กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานในหน้าที่	2.31	1.04	น้อย
6. สถานศึกษาไม่ได้ส่งเสริมให้บุคลากรมีขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน	2.60	1.13	ปานกลาง
7. สถานศึกษาไม่ใช้เทคนิควิธีการนิเทศ เช่น การ ประชุมการสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การ ใช้สื่อประเภทต่าง ๆ การให้เอกสารเพื่อให้ ความรู้แก่คณะครู	2.52	1.03	ปานกลาง
8. ผู้นิเทศไม่ให้ความรู้ ความเข้าใจ ข้อเสนอแนะ แก่ผู้รับการนิเทศอย่างกระจ่างแจ้ง และชัดเจน	2.42	0.94	น้อย
9. สถานศึกษาไม่มีการประชุมสรุปผลการนิเทศ ภายในอย่างต่อเนื่อง	2.51	1.00	ปานกลาง
รวม	2.42	1.01	น้อย

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่าภาพรวมด้านการลงมือปฏิบัติ สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อจะพบว่า สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 3 ข้อ คือ 1) สถานศึกษาไม่ได้ส่งเสริมให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน 2) สถานศึกษาไม่ใช้เทคนิควิธีการนิเทศ เช่น การประชุมการสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้สื่อประเภทต่างๆ การให้เอกสารเพื่อให้ความรู้แก่คณะครู และ 3) สถานศึกษาไม่มีการประชุมสรุปผลการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการ
นิเทศภายในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการติดตามประเมินผล
และปรับปรุงแก้ไข

ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษา	μ	σ	ระดับของปัญหา
1. สถานศึกษาไม่จัดทำ จัดหา เครื่องมือประเมินผล สำหรับการนิเทศภายใน	2.30	0.91	น้อย
2. สถานศึกษาไม่ให้คณะครูทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการ ประเมิน ผลการนิเทศภายใน	2.41	1.02	น้อย
3. สถานศึกษาไม่มีการประเมิน ผลการนิเทศภายใน เป็นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบด้วยวิธีการที่ หลากหลาย	2.53	0.97	ปานกลาง
4. สถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานนิเทศภายใน และหา วิธีการแก้ไขข้อบกพร่องร่วมกัน	2.55	1.02	ปานกลาง
5. สถานศึกษาไม่มีการนำผลตรวจสอบและประเมินไป ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน	2.51	0.99	ปานกลาง
6. สถานศึกษาไม่จัดให้มีคณะ ทำงานเพื่อตรวจสอบ / ประเมิน /วิเคราะห์ /สรุปผล /เขียนรายงานผลการ ประเมิน /แผนงาน /โครงการนิเทศภายใน	2.49	0.96	น้อย
7. สถานศึกษาไม่มีการตรวจสอบ ความสมบูรณ์ของ แผนงาน / โครงการนิเทศภายใน	2.40	0.99	น้อย
8. สถานศึกษาไม่มีการตรวจสอบผลรวมของการ ปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ และ เป้าหมาย	2.45	0.95	น้อย
9. สถานศึกษาไม่มีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจ ในการปฏิบัติงานและเสนอแนะการทำงานในการ ประเมินผลการนิเทศภายใน	2.40	0.94	น้อย
10. สถานศึกษาไม่มีการสรุปและรายงานผลการนิเทศ	2.40	1.00	น้อย
รวม	2.44	0.98	น้อย

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่าภาพรวมด้านการติดตามประเมินผลและการ
แก้ไข สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย เมื่อ
พิจารณารายข้อจะพบว่า สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

อยู่ในระดับปานกลางอยู่ 3 ข้อ คือ 1) สถานศึกษาไม่มีการประเมิน ผลการนิเทศภายในเป็นอย่างดี ต่อเนื่องและเป็นระบบด้วยวิธีการที่หลากหลาย 2) สถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานนิเทศภายใน และหาวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องร่วมกัน และ 3) สถานศึกษาไม่มีการนำผลตรวจสอบและประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการ
นิเทศภายในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามรวมทุกด้านปัญหา

ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	μ	σ	ระดับของปัญหา
1. ด้านการประเมินความต้องการในการพัฒนา	2.45	0.96	น้อย
2. ด้านวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา	2.57	1.00	ปานกลาง
3. ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อที่จะพัฒนา	2.45	0.99	น้อย
4. ด้านการลงมือปฏิบัติ	2.42	1.01	น้อย
5. ด้านการติดตามประเมินผลและการแก้ไข	2.44	0.98	น้อย
รวม	2.47	0.99	น้อย

จากตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นว่าภาพรวมทุกด้านปัญหา สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อจะพบว่า สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 1 ด้าน คือ ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

จากการรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สามารถแสดงข้อเสนอแนะในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านการประเมินความต้องการในการพัฒนา
 - 1.1 ควรมีการประเมินคณะครูทุกท่านเพื่อพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและประเมินอย่างต่อเนื่อง
 - 1.2 พัฒนาครูให้มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ และงานที่ได้รับมอบหมาย
 - 1.3 ควรมีการประชุมชี้แจงจุดประสงค์ แนวทางในการปฏิบัติให้แก่คณะครูให้ชัดเจน เพื่อสร้างความเข้าใจให้ถูกต้อง และจะได้ปฏิบัติในแนวเดียวกัน
 - 1.4 คณะครูทุกท่านควรมีส่วนร่วมในงานนโยบายและแนวปฏิบัติ
 - 1.5 ควรมีการจัดอบรมดูงานหรือศึกษาต่อในวิชาแขนงต่าง ๆ เพื่อให้ให้เกิดการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ
 - 1.6 การประเมินความต้องการควรมีวิธีการกระบวนการที่หลากหลายต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ
 - 1.7 ควรสร้างแบบสำรวจความต้องการของครูในหัวข้อการนิเทศการเรียนการสอน
 - 1.8 สำรวจความต้องการของครูด้านการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและการสอนอีกทั้งด้านการพัฒนาวิชาชีพครู
 - 1.9 ให้มีการนำข้อมูลในสภาพปัจจุบันมาวิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาความสำคัญให้ถูกต้อง
 - 1.10 ควรจัดรูปแบบการนิเทศภายในให้ชัดเจน และจัดการนิเทศให้เป็นรูปธรรม ให้ผู้รับการนิเทศเข้าใจและสามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงได้
 - 1.11 ควรมีการพัฒนาหลักสูตร
 - 1.12 ผู้ประเมินควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศและวิชาการ
 - 1.13 ควรเน้นเรื่องการใช้สื่อการสอนและการผลิตสื่อการสอน
2. ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา
 - 2.1 ควรวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อยให้ชัดเจน เพื่อนำมาพัฒนาได้อย่างถูกต้องและตรงกับความต้องการ
 - 2.2 ควรนำผลการสรุปโครงการต่าง ๆ มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนางานและโครงการต่าง ๆ
 - 2.3 ให้คณะครูทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ให้ทุกคนได้รับรู้

- 2.4 พัฒนาครูสายปฏิบัติการสอนได้ฝึกทักษะการวิเคราะห์ตนเอง โดยใช้เทคนิค SWOT
- 2.5 ควรมีการวิเคราะห์สรุปผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทุกช่วงชั้น
- 2.6 ควรเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กให้มากกว่าด้านอื่น
- 2.7 ควรมีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขและพัฒนา
- 2.8 ควรเลือกใช้รูปแบบการนิเทศที่เหมาะสมกับผู้รับการนิเทศ
- 2.9 ควรวิเคราะห์และกำหนดจุดเด่น จุดด้อยให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางเดียวกัน
- 2.10 ควรวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 2.11 ควรนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย มาจัดลำดับความสำคัญ และกำหนดจุดที่จะพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม
- 2.12 กำหนดการวิเคราะห์อย่างมีระบบและสร้างเครื่องมือที่หลากหลาย
- 2.13 ควรนำเสนอผลการวิเคราะห์ให้ทุกฝ่ายได้รับรู้
3. ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อจะพัฒนา
- 3.1 ควรค้นหาจากสื่อหลาย ๆ ด้าน เพื่อเพิ่มทางเลือกที่จะพัฒนาและสามารถพัฒนาได้อย่างเหมาะสม
- 3.2 จัดทำโครงการแผนการปฏิบัติงาน ปฏิทินปฏิบัติงาน
- 3.3 ให้คณะครูมีส่วนร่วมเสนอทางเลือกและในการจัดทำแผนปฏิบัติงาน
- 3.4 ควรกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการวิจัยให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา
- 3.5 ใช้กระบวนการ Swot Analysis ภายใต้อาสาสมัครผู้เกี่ยวข้อง
- 3.6 ควรกระจายทรัพยากร และงบประมาณในการพัฒนาด้านกระบวนการนิเทศ
- 3.7 ควรจัดทำโครงการนิเทศภายในให้สอดคล้องและมีความตรงต่อเนื้อหา
- 3.8 ผู้นิเทศต้องมีประสบการณ์ในการนิเทศ และต้องรู้หลักสูตรเป็นอย่างดี
- 3.9 การเรียนการสอนต้องให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง
- 3.10 ควรมีการนิเทศที่หลากหลาย โดยยึดสภาพจริงที่ปฏิบัติไม่จำเป็นต้องมีการสังเกต การสอนในห้องเรียน
- 3.11 ควรเสนอแนวทางการพัฒนาให้ครูแต่ละคนได้รับทราบ เพื่อปรับปรุงตัวเอง
- 3.12 ควรจัดแนวทางในการพัฒนาให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 3.13 ควรกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการวิจัยให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาจริง ๆ

3.14 ควรมีการจัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษาให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบันพร้อมที่จะนำไปใช้

3.15 พัฒนาประสบการณ์ของผู้มีบทบาทในการนิเทศให้มากขึ้นเนื่องจากยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่

4. ด้านการลงมือปฏิบัติ

4.1 ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศไม่เป็นที่ยอมรับจากผู้รับการนิเทศ

4.2 ควรจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงาน

4.3 จัดทำตารางนิเทศให้เหมาะสม ชัดเจนตลอดปีการวิจัย

4.4 ควรมีการให้ขวัญกำลังใจ ทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

4.5 การส่งบุคลากรเข้ารับการอบรม เมื่อกลับมาควรนำความรู้ที่ได้รับมาขยายผลให้เกิดประโยชน์

4.6 การนิเทศต้องเป็นแบบกัลยาณมิตร

4.7 ควรจัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานตามโครงการนิเทศภายใน

4.8 ควรมีการประชุมชี้แจงหัวข้อต่าง ๆ ในการนิเทศ

4.9 ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอ

4.10 ควรมีการนิเทศอย่างแท้จริง ชัดเจนและต่อเนื่อง

4.11 การลงมือปฏิบัติควรทำตามขั้นตอนที่กำหนดไว้และสรุปผลการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง

5. ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

5.1 ติดตามการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศได้รับทราบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและการปรับปรุง

5.2 ควรเสนอแนะในการนิเทศแต่ละครั้งตามความเป็นจริง

5.3 ควรนำผลประเมินมาพูดคุยในที่ประชุมครู เพื่อให้คณะครูทุกท่านได้รับทราบในภาพรวม

5.4 ประเมินผลเป็นระยะแล้วสรุปเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา

5.5 ควรมีการจัดทำเครื่องมือประเมินผลการนิเทศภายในอย่างเหมาะสม

5.6 กระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานตามหน้าที่และส่งเสริมแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่

5.7 ให้โอกาสแก่ผู้มีผลงานดีได้นำเสนอแนวทางแก่เพื่อนร่วมงาน

5.8 ควรยอมรับในผลการประเมิน และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

5.9 มีคณะทำงานเป็นระบบ ขั้นตอน รวมทั้งมีเอกสารการพัฒนาที่ชัดเจน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก ผู้วิจัยได้เสนอขั้นตอนการวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1 เพื่อศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก

1.2 เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก

2. วิธีการดำเนินการวิจัย

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและพนักงานครู เทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วยเป็น ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 5 คน และ พนักงานครูเทศบาลจำนวน 159 คน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 168 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเรื่อง กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก แบ่งเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูล ส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการวิจัยบทบาทหน้าที่และ ประสบการณ์ทำงานตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมือง แม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณ ค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 38 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัด ตาก ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 46 ข้อ ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เป็นข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามด้วยตนเองที่สถานศึกษาทั้ง 4 โรงเรียน แล้วกำหนดวันไปเก็บข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง การเก็บแบบสอบถามได้จำนวน 168 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. สรุปการวิจัย

จากการวิเคราะห์ผลการการวิจัย การศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลข้อมูลสามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า สถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 30 ปี สำเร็จการวิจัยระดับปริญญาตรี และประสบการณ์การทำงานอยู่ในช่วง 1 - 5 ปี

ตอนที่ 2 กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยในแต่ละด้านโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านการประเมินความต้องการในการพัฒนา

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติ กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการประชุมชี้แจงนโยบาย แนวปฏิบัติการนิเทศภายใน การศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน การแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน การสำรวจและประเมินความต้องการของครูด้านการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู ด้านเนื้อหาสาระและด้านวิธีการนิเทศ รวมทั้งการจัดทำเครื่องมือเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษา สภาพปัจจุบัน สถานศึกษามีการปฏิบัติด้านการประเมินความต้องการในการพัฒนา อยู่ในระดับปานกลาง และมีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมากอยู่ 2 ข้อ คือ 1) มีการประชุมชี้แจงนโยบายวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติของหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับการนิเทศภายใน และ 2) มีการประชุมคณะครูเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ให้แก่คณะครูได้รับทราบ

ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติ กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาในเรื่อง การวิเคราะห์และสรุปผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น การวิเคราะห์การไม่ผ่านเกณฑ์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้แยกตามช่วงชั้น การวิเคราะห์ข้อมูลด้านภาวะสุขภาพของนักเรียน การวิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ การนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข การวิเคราะห์อัตราการเข้าชั้นทุกช่วงชั้นและสาเหตุของการตกซ้ำชั้น สถานศึกษามีการปฏิบัติด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา อยู่ในระดับมาก และมีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 1 ข้อ คือ มีการวิเคราะห์อัตราการเข้าชั้นทุกช่วงชั้นและสาเหตุของการตกซ้ำชั้น

ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อจะพัฒนา

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติ กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาในเรื่อง การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนพัฒนาอย่างเพียงพอครบถ้วนทุกแผนงาน การกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินการนิเทศภายใน การกำหนดขอบเขต บทบาท และหน้าที่ของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การจัดทำโครงการและกิจกรรมการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ การประสานแผนปฏิบัติการนิเทศภายในกับแผนการปฏิบัติอื่น ๆ ของสถานศึกษา การกระจายทรัพยากรให้แก่ชั้นเรียน ทุกช่วงชั้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน การประชุมชี้แจงให้คณะครู การดำเนินการผลิตและจัดหาสื่อ และเครื่องมือ การให้คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา และการกำหนดงบประมาณการดำเนินการนิเทศภายใน สถานศึกษามีการปฏิบัติด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อจะพัฒนา อยู่ในระดับมาก และมีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 3 ข้อ คือ 1) มีการให้คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา 2) มีการกำหนดงบประมาณการดำเนินการนิเทศภายใน 3) การดำเนินการผลิตและจัดหาสื่อ และเครื่องมือนิเทศ โดยใช้ข้อมูลจากความต้องการของครู

ด้านการลงมือปฏิบัติ

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติ กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาในเรื่องการประชุมคณะทำงาน การปฏิบัติการนิเทศภายใน ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา การศึกษาคู่มือเอกสารและคู่มือปฏิบัติการปฏิบัติงานตามโครงการนิเทศภายใน การจัดทำปฏิทินนิเทศและประสานการดำเนินงานระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ การใช้เทคนิควิธีการนิเทศโดยทางอ้อม การประชุม ทบทวนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการนิเทศและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และการให้ขวัญ กำลังใจสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์แก่ผู้รับการนิเทศ สถานศึกษามีการปฏิบัติด้านการลงมือปฏิบัติ

อยู่ในระดับมาก และมีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 2 ข้อ คือ 1) มีการประชุมทบทวนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการนิเทศและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และ 2) มีการให้ขวัญกำลังใจสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์แก่ผู้รับการนิเทศ

ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาในเรื่องการจัดให้มีคณะทำงานเพื่อประเมินแผนงาน/โครงการการนิเทศภายในสถานศึกษา การตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ ทุกขั้นตอนตามแผนปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา การวิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการนิเทศภายในและรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ การนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน การจัดทำจัดหาให้มีเครื่องมือประเมินผลการนิเทศภายในแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม สถานศึกษามีการปฏิบัติตามการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข อยู่ในระดับมาก และมีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 1 ข้อ คือ มีการจัดทำจัดหาให้มีเครื่องมือประเมินผลการนิเทศภายในแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยในแต่ละด้านโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านการประเมินความต้องการในการพัฒนา

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาในเรื่องครูไม่เข้าใจนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและแนวปฏิบัติของหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับการนิเทศภายใน การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเครื่องมือประเมินความต้องการของโรงเรียน การไม่นำผลการประเมินความต้องการของทุกฝ่ายมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอย่างแท้จริง การขาดการประเมินความต้องการในด้านเนื้อหาสาระที่ครูต้องการรับการนิเทศจากผู้นิเทศ การขาดการประเมินความต้องการในด้านวิธีการนิเทศของคณะครู การขาดแนวปฏิบัติเพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาของการนิเทศภายใน การขาดเอกสาร คู่มือในการดำเนินการนิเทศภายใน การไม่มีการประชุมครูเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกัน การไม่มีความรู้ ความเข้าใจและให้คำปรึกษา เสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในแก่คณะครู และการขาดการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นปัญหาเพื่อให้ได้คำอธิบายที่ชัดเจน สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติในด้านการประเมินความต้องการในการพัฒนา อยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 3 ข้อ คือ 1) สถานศึกษาไม่นำผลการประเมินความต้องการของทุกฝ่ายมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอย่างแท้จริง 2) สถานศึกษาขาดการประเมินความต้องการในด้านเนื้อหาสาระที่ครูต้องการรับการนิเทศจากผู้นิเทศ และ 3) สถานศึกษาขาดการประเมินความต้องการในด้านวิธีการนิเทศของคณะครู

ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติ กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาในเรื่องการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยไม่ได้เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายอย่างแท้จริง การขาดเครื่องมือและเทคโนโลยีในการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย การไม่มีการเผยแพร่หรือนำเสนอผลการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย อยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยอยู่ 1 ข้อ คือ คณะครูไม่เข้าใจกระบวนการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย

ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อจะพัฒนา

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติ กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาในเรื่องการขาดข้อมูลที่สำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพ ปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมาใช้ในการวางแผนการนิเทศภายใน การสรรหาเอกสาร/รูปแบบ/เทคนิคการนิเทศเพื่อการวางแผนไม่เพียงพอกับความต้องการ การไม่มีการกำหนดรูปแบบ / โครงการความรับผิดชอบ แนวทางแก้ไขการนิเทศภายในที่มีความชัดเจนและ ไม่สอดคล้องกัน การกำหนดเป้าหมายในการจัดการนิเทศภายในและการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา ไม่ชัดเจน คณะครูไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดการวางแผนการนิเทศภายใน การไม่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการโครงการและกิจกรรมการนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา การไม่มีการจัดทำสื่อและเครื่องมือสำหรับใช้ในการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับแผนการนิเทศ การไม่มีการจัดทำแผนการใช้งบประมาณเพื่อการนิเทศภายใน การมีคำสั่งการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบและหน้าที่ของ ผู้นิเทศภายในให้ชัดเจน การขาดการประสานแผนปฏิบัติการนิเทศภายในกับแผนปฏิบัติงานอื่น ๆ การไม่มีการจัดทำและปฏิทินปฏิบัติการนิเทศภายในและไม่มี การเผยแพร่แก่คณะครูและผู้เกี่ยวข้องสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานนิเทศภายใน และการไม่มีการวางแผนด้านบุคลากรเพื่อการนิเทศภายใน สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติในด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อจะพัฒนา อยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 3 ข้อ คือ 1) สถานศึกษาขาดข้อมูลที่สำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมาใช้ในการวางแผนการนิเทศภายใน 2) สถานศึกษาสรรหาเอกสาร/รูปแบบ/เทคนิคการนิเทศเพื่อการวางแผนไม่เพียงพอกับความต้องการ และ 3) สถานศึกษามีคำสั่งการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบและหน้าที่ของผู้นิเทศภายในให้ชัดเจน

ด้านการลงมือปฏิบัติ

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติ กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาในเรื่องการไม่มีการประชุมชี้แจงให้คณะครูได้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้ทำการนิเทศภายในสถานศึกษาก่อนที่จะดำเนินการนิเทศ การไม่มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันในการแก้ปัญหา ด้านการเรียนการสอน การไม่ได้ส่งเสริมให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน การไม่ใช้เทคนิควิธีการนิเทศ เช่น การประชุมการ

สัมมนา การอบรม เชิงปฏิบัติการ การใช้สื่อประเภทต่าง ๆ การให้เอกสารเพื่อให้ความรู้แก่คณะครู ผู้นิเทศไม่ให้ความรู้ ความเข้าใจ ข้อเสนอแนะแก่ผู้รับการนิเทศอย่างกระจ่างแจ้ง และชัดเจน และไม่มีการประชุมสรุปผลการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง การไม่ได้ปฏิบัติตามนิเทศภายในตามที่กำหนดไว้ในปฏิทินการนิเทศภายใน การไม่มีการติดตาม กำกับ การจัดการเรียนการสอน และการไม่มีการกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติในด้านการลงมือปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 3 ข้อ คือ 1) สถานศึกษาไม่ได้ส่งเสริมให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน 2) สถานศึกษาไม่ใช้เทคนิควิธีการนิเทศ เช่น การประชุมการสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้สื่อประเภทต่างๆ การให้เอกสารเพื่อให้ความรู้แก่คณะครู และ 3) สถานศึกษาไม่มีการประชุมสรุปผลการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง

ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาในเรื่องการไม่มีการประเมินผลการนิเทศภายในเป็นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบด้วยวิธีการที่หลากหลาย การไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานนิเทศภายใน และหาวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องร่วมกัน การไม่มีการนำผลตรวจสอบและประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน การไม่จัดให้มีคณะทำงานเพื่อตรวจสอบ / ประเมิน / วิเคราะห์ / สรุปผล / เขียนรายงานผลการประเมิน / แผนงาน / โครงการนิเทศภายใน การไม่มีการตรวจสอบผลรวมของการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย และไม่มีการสรุปและรายงานผลการนิเทศ การไม่จัดทำ จัดหาเครื่องมือประเมินผลสำหรับการนิเทศภายใน การไม่ให้คณะครูทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายใน การไม่มีการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแผนงาน / โครงการนิเทศภายใน และการไม่มีการประชุม เพื่อสร้างความเข้าใจ ในการปฏิบัติงานและเสนอแนะการทำงาน ในการประเมินผลการนิเทศภายในสถานศึกษามีปัญหาการปฏิบัติในด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข อยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 3 ข้อ คือ 1) สถานศึกษาไม่มีการประเมิน ผลการนิเทศภายในเป็นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบด้วยวิธีการที่หลากหลาย 2) สถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบปัญหาอุปสรรค ในการปฏิบัติงานนิเทศภายใน และหาวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องร่วมกัน และ 3) สถานศึกษาไม่มีการนำผลตรวจสอบและประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยในแต่ละด้านโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านการประเมินความต้องการในการพัฒนา

ควรที่มีการประเมินความต้องการอย่างต่อเนื่องพัฒนาครูให้มีความรับผิดชอบงาน โดยที่มีการประชุมชี้แจง แนวทางปฏิบัติให้แน่นอนชัดเจน เพื่อให้ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันและเพื่อให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติโดยให้มีวิธีการ และกระบวนการที่หลากหลายในการนิเทศการเรียนการสอนกำหนดให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

ด้านการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา

ควรที่กำหนดจุดเด่นจุดด้อยอย่างชัดเจนโดยที่ให้นำผลการสรุปโครงการ วิธีปฏิบัติการสอน โดยใช้เทคนิค SWOT - ANALYSIS ควรที่จะประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทุกช่วงชั้นโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้มากกว่าด้านอื่นเมื่อวิเคราะห์จุดเด่น และจุดด้อยแล้วให้มีการกำหนดแนวทางในการแก้ไขและแนวทางพัฒนาอย่างชัดเจนเพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติในทิศทางเดียวกันทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อพัฒนา

วิธีการหาแนวทางเลือกควรที่จะหาจากสื่อหลาย ๆ ด้าน จัดทำแผนโครงการ ปฏิบัติงานโดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพจริงของ สถานศึกษาโดยใช้กระบวนการ SWOT -ANALYSIS ให้มีการกระจายทรัพยากรและ งบประมาณในการพัฒนาด้านกระบวนการนิเทศภายใน ส่วนที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ผู้ นิเทศต้องมีประสบการณ์ในการนิเทศภายในสถานศึกษาเข้าใจหลักสูตร มีการนิเทศที่ หลากหลายโดยยึดสภาพความเป็นจริงของสถานศึกษา

ด้านการลงมือปฏิบัติ

มอบหมายหน้าที่การนิเทศภายในสถานศึกษากับบุคลากรให้เหมาะสมจัดทำตาราง นิเทศให้ชัดเจน การนิเทศต้องเป็นการนิเทศแบบกัลยาณมิตรจัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงาน นิเทศภายใน ให้มีการสนับสนุนเรื่องงบประมาณอย่างพอเพียงและมีการนิเทศอย่างแท้จริง ชัดเจนและต่อเนื่อง

ด้านการติดตามประเมินผลและการแก้ไข

หลังจากการประเมินการนิเทศควรแจ้งให้ผู้ถูกประเมินทราบเพื่อให้เกิดการพัฒนา และปรับปรุงในแต่ละครั้งตามสภาพความเป็นจริงมีการประเมินเป็นระยะแล้วสรุปแนวทางแก้ไข ปัญหาจัดทำให้มีการทำเครื่องมือการประเมิน กระตุ้นให้ครูปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มี การเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ หลากหลายให้โอกาสผู้ที่มีผลงานดีนำเสนอแก่เพื่อนร่วมงาน ผู้ที่ ถูกประเมินควรยอมรับผลการประเมินเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2. อภิปรายผล

จากการวิจัย การศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมือง แม่สอด จังหวัดตาก พบว่า

2.1 ด้านการประเมินความต้องการในการพัฒนา

ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับปานกลาง อาจ เป็นเพราะสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะทำงานไม่เหมาะสม ขาดการยอมรับขาดเครื่องมือในการ ประเมินความต้องการอีกทั้งไม่นำข้อมูลสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการมาวิเคราะห์ เพื่อ จัดลำดับความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเชิด มณีเขียว (2543:บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่องกระบวนการนิเทศการศึกษาโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า โดยภาพรวมตลอดกระบวนการนิเทศ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาการประเมินความต้องการในการพัฒนา พบว่า สถานศึกษาขาดการประเมินความ ต้องการในด้านเนื้อหาสาระที่ครูต้องการรับการนิเทศจากผู้นิเทศ สถานศึกษาไม่นำผลการ ประเมินความต้องการของทุกฝ่ายมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอย่างแท้จริงและสถานศึกษาขาด

การประเมินความต้องการในด้านวิธีการนิเทศของคณะครู ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการประเมินความต้องการด้วยวิธีที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง พัฒนาครูให้มีความรับผิดชอบ จัดรูปแบบการนิเทศภายในให้ชัดเจนเป็นรูปธรรม

2.2 ด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา

สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ทั้งผู้บริหารและพนักงานครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ SWOT ANALYSIS และให้ความร่วมมือในวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา คุณภาพนักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย ทองจำรัส (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่ากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ทั้ง 5 ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาด้านการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา พบว่า การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ไม่ได้เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายอย่างแท้จริง สถานศึกษาขาดเครื่องมือและเทคโนโลยีในการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยและสถานศึกษาขาดการเผยแพร่หรือนำเสนอผลการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะ คือ ควรกระตุ้นให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย ใช้เทคโนโลยีและเผยแพร่ นำเสนอผลการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยให้ทุกฝ่ายได้รับรู้เพื่อร่วมกันกำหนดจุดที่จะพัฒนา

2.3 ด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อจะพัฒนา

สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ทั้งผู้บริหารและพนักงานครูผู้สอนให้ความสำคัญเกี่ยวกับระบบการบริหารงานที่มีคุณภาพซึ่งต้องมีการวางแผนกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ จัดทำโครงการกิจกรรม จัดสรรทรัพยากร ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินตนา ชาญชัย (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบกระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านบึงหล่ม สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากและปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาด้านการหาแนวทางเลือกเพื่อจะพัฒนาสถานศึกษาขาดข้อมูลที่สำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์ที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการมาใช้ในการวางแผนการนิเทศภายใน เอกสาร/รูปแบบ/เทคนิคการนิเทศเพื่อการวางแผนไม่เพียงพอกับความต้องการและมีคำสั่งกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบและหน้าที่ของผู้นิเทศไม่ชัดเจนซึ่งปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะคือ การหาแนวทางเลือกจากสื่อหลาย ๆ ด้านให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติงาน กระจายทรัพยากรและงบประมาณในการพัฒนาด้านกระบวนการนิเทศภายในและผู้นิเทศต้องมีประสบการณ์ในการนิเทศที่หลากหลายวิธี โดยยึดสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง

2.4 ด้านการลงมือปฏิบัติ

สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะทั้งผู้บริหารและพนักงานครูผู้สอนมีการปฏิบัติตามแผนการปฏิบัติงานที่วางไว้มีการประชุมทบทวนการปฏิบัติงานตามแผน มีการให้ขวัญกำลังใจจากผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารของเทศบาลเมืองเมืองแม่สอด อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชัย อุ่นแสง (2539:บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาด้านการลงมือปฏิบัติสถานศึกษาไม่ได้ส่งเสริมให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ไม่ใช่เทคนิควิธีการนิเทศ เช่น การประชุม การสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้สื่อประเภทต่าง ๆ การให้เอกสาร เพื่อให้ความรู้แก่คณะครู ไม่มีการประชุมสรุปผลการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องซึ่งปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะคือควรมีการให้ขวัญกำลังใจทั้งผู้นิเทศและถูกนิเทศ มอบหมายหน้าที่การนิเทศภายในแก่บุคลากรให้เหมาะสม ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรเข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการนิเทศและควรมีการสรุปผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

2.5 ด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข

สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ทั้งผู้บริหารและพนักงานครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อประเมินแผนงานโครงการ จึงทำให้การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แออุไร กนกกังวานโรจน์ (2542 : 82 – 86) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 8 พบว่าสภาพการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ตามกระบวนการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาด้านการติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข พบว่าสถานศึกษาไม่มีการประเมินผลการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบด้วยวิธีที่หลากหลาย ไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานนิเทศภายในสถานศึกษาและหาวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องร่วมกัน ไม่มีการนำผลการตรวจสอบและประเมินผลไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ซึ่งปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการประเมินการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องและแจ้งให้ผู้ถูกนิเทศรับทราบเพื่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงในแต่ละครั้งตามความเป็นจริง ควรมีการจัดทำเครื่องมือประเมินผลการนิเทศภายในอย่างเหมาะสมให้โอกาสแก่ผู้มีส่วนงานดีเด่นได้นำเสนอผลงานและผู้ถูกนิเทศควรยอมรับในผลการประเมินและพร้อมที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

3. ข้อเสนอแนะ

จากข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สามารถจำแนกออกเป็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไปโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมที่จะเสนอแนะให้ผู้บริหาร การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำไปใช้ปรับปรุงการปฏิบัติ กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนี้

3.1.1 ผลการวิจัยพบว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษาอยู่ในระดับมาก อยู่ 4 ขั้นตอน ยกเว้นขั้นตอนการประเมินความต้องการในการ พัฒนามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรมีการส่งเสริมสนับสนุน กระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติ มากขึ้น เพื่อพัฒนาครูด้วยการจัดการอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับการปฏิบัติ กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาซึ่งจะเกิดประโยชน์ในการพัฒนาการวิจัยและส่งผลถึง คุณภาพของการศึกษามากขึ้น

3.1.2 หน่วยงานต้นสังกัด ควรกำหนดนโยบายและวางแผนการนิเทศภายใน สถานศึกษาอย่างเป็นระบบและจริงจัง โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปฏิบัติ กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและควรกำกับดูแลให้การนิเทศ เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

3.1.3 ควรมีการประเมินความต้องการในการพัฒนาด้วยวิธีที่หลากหลาย

3.1.4 ควรมีการกระตุ้นให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย

3.1.5 ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูด้วยการจัดอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม สัมมนาเกี่ยวกับการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา จึง ควรมีการวิจัยในเรื่องต่อไปนี้

3.2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยและองค์ประกอบที่มีผลต่อ กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัด เทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2.2 ควรมีการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติกระบวนการนิเทศภายใน สถานศึกษา สังกัดเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

3.2.3 ควรมีการวิจัยปัญหาของคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อ ปรับปรุงกระบวนการนิเทศภายใน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิติมา ปรีดีดีลิก (2532) *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อักษร
- กระทรวงศึกษาธิการ (2543) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับเป็นกฎหมาย* กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550) *คู่มือแนวทางการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น* กรุงเทพมหานคร
- กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2546) *การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544* กระทรวงศึกษาธิการ
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน (2539) *การนิเทศภายในโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน (2548) *แผนกลยุทธ์การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2549 -2551*
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, สำนักงาน (2543) *การปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญ* ที่สุดกรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- จันทร์ธานี สงวนนาม (2545) *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร
- จินตนา ชาญชัย.(2546) “การพัฒนารูปแบบกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านบึงหล่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2” ปรียญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- ชาญชัย อาจิ้นสมาจาร (2547) *การนิเทศการศึกษา* สำนักพิมพ์ k&P Books ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
- ซารี มณีศรี (2521) *การนิเทศการศึกษา* มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน
- บันลือ พฤษะวัน (2536) *การนิเทศภายใน* ไทยวัฒนาพานิช
- พนมชัย นันทะศรี (2547) “ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากับประสิทธิภาพของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุทธธานี เขต 3” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พนัส หันนาคินทร์ (2513) *หลักการบริหารโรงเรียน* วัฒนาพานิช
- รุ่ง แก้วแดง (2543) *ปฏิวัติการศึกษาไทย* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มติชน

- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน (2546) รายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการ
เรียนรู้ ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ภาพรวม ปีงบประมาณ 2546
กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- วัชรา เล่าเรียนดี (2545) เทคนิคการจัดการเรียนการสอนและการนิเทศ โครงการส่งเสริมการ
ผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร นครปฐม
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538) หลักการนิเทศการศึกษา กรุงเทพมหานคร อาร์ตกราฟิต
- สมชาย ทองจำรัส (2546) “กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ
ประถมศึกษาอำเภอปรานบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น (2544) แนวนโยบายการจัดการศึกษาในองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย
- หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมสามัญศึกษา (2532) หลักการแนวคิดในการนิเทศศึกษายุคใหม่
กรุงเทพมหานคร
- _____. (2542) เอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษา เล่ม 1 – 4 กรุงเทพมหานคร
- _____. (2533) กระบวนการนิเทศภายในเชิงระบบ กรุงเทพมหานคร
- เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2541) การวิจัยเทคโนโลยีการศึกษา ต้นอ้อแกรมมี
- _____. (2548) การจัดการและนิเทศสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
- <http://www.pittajarnlpru.ac.th/www/grad/thesis/sutep/chapter2.pdf>
- <http://www.chanl.go.th/genadm/private/>
- <http://www.nitesonline.net/warasan/8-chat.doc>
- <http://www.chant.go.th/genadm/private/>
- <http://www.ready.planet.com/> (2550) แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องที่ใช้ในการวิจัย
- สำเนาหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลการวิจัย

1. ชื่อ นายกิตติพงศ์ พิพัฒน์ศิวพงศ์
- สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2
- วุฒิการศึกษา ปริญญาโท : กศ.ม. มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัด พิษณุโลก
- ประสบการณ์ทำงานหรือความชำนาญ
- 2520 - 2525 ตำแหน่ง ครู โรงเรียนบ้านฉลอม อำเภอบ้านตาก
- 2525 - 2530 ตำแหน่งอาจารย์ 1 โรงเรียนบ้านใหม่โพธิงาม อำเภอสวรรคโลก
จังหวัดสุโขทัย
- 2530 - 2541 ตำแหน่ง ศึกษาธิการอำเภอบ้านโคก ศึกษาธิการอำเภอทองแสง
จังหวัดอุตรดิตถ์ ศึกษาธิการอำเภอกิ่งอำเภอรุ่งหัวซัง จังหวัดลำพูน
ศึกษาธิการอำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทองศึกษาธิการอำเภอ ศรีสัชชาลัย
จังหวัดสุโขทัย
- 2541 - 2542 ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดตาก
- 2542 - 2546 ศึกษาธิการจังหวัดตาก ศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน
- 2546 - 2547 ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2
- อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก วิชา
กฎหมายการศึกษา
 - วิทยากรสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา : อบรมหลักสูตร
ผู้บริหารการศึกษา
ระดับสูง

2. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจนวิทย์ ผาสุก

สถานที่ทำงาน สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร ศูนย์อุดมศึกษาแม่สอด

วุฒิการศึกษา ศศ.ม. การสอนวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประสบการณ์ทำงานหรือความชำนาญ

2524 -2532 รองอธิการฝ่ายบริหาร วค.บุรีรัมย์

2532 – 2538 อธิการ วค.กำแพงเพชร

2538 – 8 มิ.ย. 2542 อธิการบดี วค.กำแพงเพชร

9 มิ.ย. 42 – 30 ก.ย. 43 เป็นที่ปรึกษาและผู้ช่วยอธิการบดี

สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร

1 ต.ค.43 ผู้อำนวยการศูนย์อุดมศึกษาแม่สอด จ.ตาก การศึกษาดูงาน

- ศึกษาดูงานการบริหาร ประเทศออสเตรเลีย สิงคโปร์ นิวซีแลนด์
- ศึกษาดูงานโครงการพัฒนาการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ประเทศสหรัฐอเมริกา
- ศึกษาดูงานโครงการพัฒนาบุคลากร สหราชอาณาจักรบริเตนใหญ่ และไอร์แลนด์เหนือ

ตำแหน่งพิเศษ / ที่ปรึกษา

- สมาชิกสามัญสมาคมผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย
- กรรมการที่ปรึกษาสมาคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ไทย-พม่า สาขาแม่สอด
- ที่ปรึกษาคณะกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารนโยบาย การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ

3. ชื่อ นายไพรัตน์ น้อยหอม

สถานที่ทำงาน สำนักงานเทศบาลเมืองแม่สอด

วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี : การศึกษบัณฑิต (พลศึกษา)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ(จังหวัดพิษณุโลก)

ปริญญาโท : การศึกษามหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา)

มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก

ประสบการณ์ทำงานหรือความชำนาญ

พ.ศ.2540 ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการศึกษา

(นักบริหารการศึกษา 6) เทศบาลเมืองตาก

พ.ศ.2542 ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการกองการศึกษา(นักบริหารการศึกษา 6)

เทศบาลเมืองหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

พ.ศ.2543 หัวหน้ากองการศึกษา (นักบริหารการศึกษา 6) เทศบาล

ตำบลหนองวัวซอ

พ.ศ.2547 ผู้อำนวยการกองการศึกษา ระดับ 7 เทศบาลเมืองแม่สอด

จังหวัดตาก

พ.ศ.2550 ผู้อำนวยการกองการศึกษา ระดับ 8 เทศบาลเมืองแม่สอด

จังหวัดตาก

ที่ ศธ 0522.16(บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

12 ตุลาคม 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือในการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างการค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายศิริ กั้นทะวงษ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหาร
การศึกษาศาखाวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการ
วิจัยค้นคว้าอิสระ เรื่อง การศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่
สอด ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บ
รวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว
แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลัก
และ กระบวนการวิจัย สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ
บริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือ
การศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วย
ตนเองสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร.0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 - 7

ที่ ศธ 0522.16(บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายกิตติพงศ์ พิพัฒน์ศิวงค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายศิริ กันทะวงษ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการศึกษาศาสาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้
ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัด
เทศบาลเมืองแม่สอด ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะ
เก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่ง
แล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้อง
กับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุง
เครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะ
นำเรียนด้วยตนเองสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จาก
ท่านเป็นอย่างดี

จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร.0 2503 2870 โทรสาร 0 2503 3566 – 7

สังกัดเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่ ศธ 0522.16(ป)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจนวิทย์ ผาสุก

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายศิริ กันทะวงษ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการศึกษาศาखाวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้
ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัด
เทศบาลเมืองแม่สอด ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะ
เก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่ง
แล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้อง
กับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้าน การบริหารการศึกษาได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุง
เครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่นๆ นักศึกษาจะ
นำเรียนด้วยตนเองสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก
ท่านเป็นอย่างดีจึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร.0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 - 7

ที่ ศธ 0522.16(บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายไพรัตน์ น้อยหอม

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายศิริ กันทะวงษ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชา
บริหารการวิจัยสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการ
วิจัยค้นคว้าอิสระ เรื่อง การวิจัยกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่
สอด ตามโครงการการวิจัยค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะ
เก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่ง
แล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้อง
กับหลักและ กระบวนการวิจัย สาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้าน การบริหารการศึกษาได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุง
เครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำ
เรียนด้วยตนเองสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จาก
ท่านเป็นอย่างดีจึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิศวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร.0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 - 7

มณีไพโรสณฑ์
สอด จ.ตาก

โรงเรียนเทศบาลวัด
ถนนชิตานา อ.แม่

๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล.....

ด้วยข้าพเจ้า นายศิริ กันทะวงษ์ นักศึกษาปริญญาโท แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ขณะนี้กำลัง
ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง " การศึกษากระบวนการนิเทศ
ภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก " โดยขอความอนุเคราะห์
หน่วยงานของท่านเป็นประชากรในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้
และเพื่อเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากหน่วยงาน
ของท่านจะนำมาวิเคราะห์ในภาพรวม จะไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูลและหน่วยงานของท่านแต่
อย่างใด

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึง
ขอขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริ กันทะวงษ์)

รองผู้อำนวยการสถานศึกษา

โรงเรียนเทศบาลวัดมณีไพโรสณฑ์

นักศึกษาระดับปริญญาโท แขนงวิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

โรงเรียน

โทร. ๐๕๕-๕๓๑๕๓๔

ภาคผนวก ข

- เครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม)
- ตารางแสดงความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)

สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล เมืองแม่สอด จังหวัดตาก แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายใน

สถานศึกษา

2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามสภาพความเป็นจริง

3. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

4. การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของท่าน เพราะการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำเสนอในภาพรวม

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้เป็นอย่างดี

นายศิริ กันทะวงษ์

นักศึกษานิเทศศาสตร์โท แขนงวิชาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความซึ่งตรงกับสถานภาพของท่าน

สำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม		สำหรับผู้วิจัย
1. เพศ	☐ ชาย ☐ หญิง	☐ 1
2. อายุ	☐ 30 ปี หรือต่ำกว่า ☐ 30 - 40 ปี ☐ 41 - 50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป	☐ 2
3. วุฒิสูงสุดทางการศึกษา	☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ☐ สูงกว่าปริญญาตรี	☐ 3
4. บทบาทของท่านในสถานศึกษา	☐ ผู้บริหาร ☐ ครูผู้สอน	☐ 4
5. ประสบการณ์การทำงาน	☐ 1-5 ปี ☐ 6-10 ปี ☐ 11-15 ปี ☐ 16-20 ปี ☐ 21 ปี ขึ้นไป	☐ 5

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก

คำชี้แจง

1. เมื่ออ่านข้อความแต่ละข้อแล้วโปรดให้ความคิดเห็นว่าในสถานศึกษาของท่านมีการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในตามข้อความนั้น ๆ ในระดับใดแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องนั้น
2. ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษามี 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

ข้อ	กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	การประเมินความต้องการในการพัฒนา มีการประชุมชี้แจงนโยบายวัตถุประสงค์และแนว ปฏิบัติของหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับการนิเทศ ภายในแก่คณะครู						☐ 6
2	มีการประชุมคณะครูเพื่อศึกษาปัญหาและ อุปสรรคต่าง ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน						☐ 7
3	มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของคณะครู						☐ 8
4	มีการจัดทำเครื่องมือเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของคณะครู						☐ 9
5	มีการนำข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความ ต้องการมาวิเคราะห์ เพื่อจัดลำดับความสำคัญ						☐ 10
6	มีการสำรวจและประเมินความต้องการของครู ด้านการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และการเรียนการสอน						☐ 11
7	มีการสำรวจและประเมินความต้องการของครู ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู						☐ 12
8	มีการสำรวจและประเมินความต้องการของครูใน ด้านเนื้อหาสาระและด้านวิธีการนิเทศ						☐ 13
9	การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุด ที่จะพัฒนา มีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น						☐ 14
10	มีการวิเคราะห์การไม่ผ่านเกณฑ์ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้แยกตามช่วง ชั้น						☐ 15
11	มีการวิเคราะห์อัตราการเข้าชั้นทุกช่วงชั้นและ สาเหตุของการตกเข้าชั้น						☐ 16

ข้อ	กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
12	มีการวิเคราะห์และสรุปผลการประเมิน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ทุกช่วงชั้น						☐ 17
13	มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านภาวะสุขภาพของ นักเรียน						☐ 18
14	มีการวิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานตาม โครงการ						☐ 19
15	มีการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข						☐ 20
16	การหาแนวทางเลือกเพื่อจะพัฒนา มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผน พัฒนาอย่างเพียงพอครบถ้วนทุกแผนงาน						☐ 21
17	มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาเหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา						☐ 22
18	มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการ ดำเนินการนิเทศภายในของคณะทำงานอย่างชัดเจน						☐ 23
19	มีการให้คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา						☐ 24
20	มีการกำหนดขอบเขต บทบาท และหน้าที่ของผู้ นิเทศและผู้รับการนิเทศอย่างชัดเจน						☐ 25
21	มีการจัดทำโครงการและกิจกรรมการนิเทศ ภายในที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ ต้องการ						☐ 26
22	มีการประสานแผนปฏิบัติการนิเทศภายในกับ แผนการปฏิบัติอื่น ๆ ของสถานศึกษา โดยทุก ฝ่ายมีความเข้าใจสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้						☐ 27
23	มีการกำหนดงบประมาณการดำเนินการนิเทศ ภายใน						☐ 28
24	มีการกระจายทรัพยากรให้แก่ชั้นเรียน ทุกช่วงชั้น เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน						☐ 29

ข้อ	กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
25	มีการประชุมชี้แจงให้คณะครูได้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศภายใน						☐ 30
26	มีการดำเนินการผลิตและจัดหาสื่อ และเครื่องมือ นิเทศโดยใช้ข้อมูลจากความต้องการของครูเป็นหลัก						☐ 31
27	การลงมือปฏิบัติ มีการประชุมคณะทำงาน และผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจ แนวทางปฏิบัติการนิเทศภายในตรงกัน						☐ 32
28	มีการปฏิบัติการนิเทศภายใน ตามที่กำหนดไว้ใน แผนปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา						☐ 33
29	มีการศึกษาคู่มือเอกสารและคู่มือปฏิบัติการปฏิบัติ งานตามโครงการนิเทศภายใน						☐ 34
30	มีการจัดทำปฏิทินนิเทศและประสานการดำเนินงาน ระหว่างกับผู้บริหารนิเทศ						☐ 35
31	มีการใช้เทคนิควิธีการนิเทศโดยทางอ้อมหลายวิธี เช่น การประชุม การสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้สื่อประเภทต่าง ๆ และการศึกษาเอกสาร						☐ 36
32	มีการประชุมทบทวนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ นิเทศและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย						☐ 37
33	มีการให้ขวัญกำลังใจสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์แก่ผู้รับ การนิเทศ						☐ 38
34	การติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข มีการจัดทำจัดหาให้มีเครื่องมือประเมินผลการนิเทศ ภายในแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม						☐ 39
35	จัดให้มีคณะทำงานเพื่อประเมินแผนงาน/โครงการ การนิเทศภายในสถานศึกษา						☐ 40
36	มีการตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ ทุกขั้นตอนตามแผนปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา						☐ 41

ข้อ	กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
37	มีการวิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุด โครงการนิเทศภายในและรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ						☐ 42
38	มีการนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการ ปรับปรุงการปฏิบัติงาน						☐ 43

คำชี้แจง

1. เมื่ออ่านข้อความแต่ละข้อแล้วโปรดให้ความคิดเห็นว่าในสถานศึกษาของท่านมี **ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน** ตามข้อความนั้น ๆ ในระดับใดแล้ว ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องนั้น
2. ระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษามี 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1	การประเมินความต้องการในการพัฒนา ครูไม่เข้าใจนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและ แนวปฏิบัติของหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับการ นิเทศภายใน						☐ 44
2	สถานศึกษาไม่มีการประชุมครูเพื่อศึกษาปัญหาและ อุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกัน						☐ 45
3	สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ในการพัฒนาเครื่องมือประเมินความต้องการของ โรงเรียน						☐ 46
4	สถานศึกษาไม่ได้นำผลการประเมินความต้องการ ของทุกฝ่ายมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอย่าง แท้จริง						☐ 47

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
5	สถานศึกษาขาดการประเมินความต้องการในด้านเนื้อหาสาระที่ครูต้องการรับการนิเทศจากผู้นิเทศ						☐ 48
6	สถานศึกษาขาดการประเมินความต้องการในด้านวิธีการนิเทศของคณะครู						☐ 49
7	สถานศึกษาขาดแนวปฏิบัติเพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาของการนิเทศภายใน						☐ 50
8	สถานศึกษาขาดเอกสาร คู่มือในการดำเนินการนิเทศภายใน						☐ 51
9	สถานศึกษาไม่มีความรู้ ความเข้าใจและให้คำปรึกษา เสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในแก่คณะครู						☐ 52
10	สถานศึกษาขาดการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นปัญหาเพื่อให้ได้คำอธิบายที่ชัดเจน						☐ 53
11	วิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยไม่ได้เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายอย่างแท้จริง						☐ 54
12	คณะครูไม่เข้าใจกระบวนการวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย						☐ 55
13	สถานศึกษาขาดเครื่องมือและเทคโนโลยีในการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย						☐ 56
14	ไม่มีการเผยแพร่หรือนำเสนอผลการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย						☐ 57
15	การหาแนวทางเลือกเพื่อที่จะพัฒนา สถานศึกษาขาดข้อมูลที่สำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมาใช้ในการวางแผนการนิเทศภายใน						☐ 58

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
16	สถานศึกษาสรรหาเอกสาร/รูปแบบ/เทคนิคการ นิเทศเพื่อการวางแผนไม่เพียงพอกับความต้องการ						☐ 59
17	สถานศึกษาไม่มีการกำหนดรูปแบบ / โครงการ ความรับผิดชอบ แนวทางแก้ไขการนิเทศภายในที่มี ความชัดเจนและไม่สอดคล้องกัน						☐ 60
18	สถานศึกษากำหนดเป้าหมายในการจัดการนิเทศ ภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่ชัดเจน						☐ 61
19	คณะครูไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดการวางแผนการ นิเทศภายใน						☐ 62
20	สถานศึกษาไม่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการ และกิจกรรมการนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา						☐ 63
21	สถานศึกษาไม่มีการจัดสรรงบประมาณ และ ทรัพยากรให้แก่ชั้นเรียนทุกชั้น เพื่อใช้พัฒนาการ เรียนการสอน						☐ 64
22	สถานศึกษาไม่มีการจัดทำและปฏิทินปฏิบัติการ นิเทศภายในและไม่มีการเผยแพร่แก่คณะครูและ ผู้เกี่ยวข้องสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานนิเทศภายใน						☐ 65
23	สถานศึกษาไม่มีการจัดทำสื่อและเครื่องมือสำหรับ ใช้ในการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับแผนการ นิเทศ						☐ 66
24	สถานศึกษาไม่มีการจัดทำแผนการใช้งบประมาณ เพื่อการนิเทศภายใน						☐ 67
25	สถานศึกษามีคำสั่งกำหนดขอบเขตความ รับผิดชอบและหน้าที่ของผู้นิเทศภายในให้ชัดเจน						☐ 68
26	สถานศึกษาไม่มี การวางแผนด้านบุคลากรเพื่อการ นิเทศภายใน						☐ 69
27	สถานศึกษาขาดการประสานแผนปฏิบัติการนิเทศ ภายในกับแผนปฏิบัติงานอื่น ๆ						☐ 70

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
28	การลงมือปฏิบัติ สถานศึกษาไม่มีการประชุมชี้แจงให้คณะครูได้เข้าใจ บทบาทหน้าที่ของผู้ทำการนิเทศภายใน สถานศึกษาก่อนที่จะดำเนินการนิเทศ						☐ 71
29	สถานศึกษาไม่ได้ปฏิบัติตามการนิเทศภายในตามที่ กำหนดไว้ในปฏิทินการนิเทศภายใน						☐ 72
30	สถานศึกษาไม่มีการติดตาม กำกับ การจัดการเรียน การสอน						☐ 73
31	สถานศึกษาไม่มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันใน การแก้ปัญหา ด้านการเรียนการสอน						☐ 74
32	สถานศึกษาไม่มีการกระตุ้นให้ครูมีความ กระตือรือร้นในการปฏิบัติงานในหน้าที่						☐ 75
33	สถานศึกษาไม่ได้ส่งเสริมให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน						☐ 76
34	สถานศึกษาไม่ใช้เทคนิควิธีการนิเทศ เช่น การ ประชุมการสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้ สื่อประเภทต่าง ๆ การให้เอกสารเพื่อให้ความรู้แก่ คณะครู						☐ 77
35	ผู้นิเทศไม่ให้ความรู้ ความเข้าใจ ข้อเสนอแนะแก่ ผู้รับการนิเทศอย่างกระจ่างแจ้ง และชัดเจน						☐ 78
36	สถานศึกษาไม่มีการประชุมสรุปผลการนิเทศ ภายในอย่างต่อเนื่อง						☐ 79
37	การติดตามประเมินผลและการแก้ไข สถานศึกษาไม่จัดทำ จัดหา เครื่องมือประเมินผล สำหรับการนิเทศภายใน						☐ 80
38	สถานศึกษาไม่ให้คณะครูทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลการนิเทศภายใน						☐ 81

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน	ระดับปัญหา					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
39	สถานศึกษาไม่มีการประเมินผลการนิเทศภายใน เป็นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบด้วยวิธีการที่ หลากหลาย						☐ 82
40	สถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานนิเทศภายใน และหา วิธีการแก้ไขข้อบกพร่องร่วมกัน						☐ 83
41	สถานศึกษาไม่มีการนำผลตรวจสอบและประเมินไป ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน						☐ 84
42	สถานศึกษาไม่จัดให้มีคณะทำงานเพื่อตรวจสอบ / ประเมิน / วิเคราะห์ / สรุปผล / เขียนรายงานผลการ ประเมิน / แผนงาน / โครงการนิเทศภายใน						☐ 85
43	สถานศึกษาไม่มีการตรวจสอบความสมบูรณ์ของ แผนงาน / โครงการนิเทศภายใน						☐ 86
44	สถานศึกษาไม่มีการตรวจสอบผลรวมของการ ปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ และ เป้าหมาย						☐ 87
45	สถานศึกษาไม่มีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจใน การปฏิบัติงานและเสนอแนะการทำงานในการ ประเมินผลการนิเทศภายใน						☐ 88
46	สถานศึกษาไม่มีการสรุปและรายงานผลการนิเทศ						☐ 89

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนากระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1. การประเมินความต้องการในการพัฒนา
2. การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา
3. การหาแนวทางเลือกเพื่อจะพัฒนา
4. การลงมือปฏิบัติ
5. การติดตามประเมินผลและการแก้ไข

ตอนที่ 2 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)
ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติในกระบวนการ
 นิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก

คำชี้แจง

1. เมื่ออ่านข้อความแต่ละข้อแล้วโปรดให้ความคิดเห็นว่าในสถานศึกษาของท่านมีการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในตามข้อความนั้น ๆ ในระดับใดแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องนั้น
2. ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษามี 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางแสดงความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)

**แบบสอบถามสภาพของการจัดการนิเทศภายในตามรูปแบบกระบวนการนิเทศภายใน
สถานศึกษา**

ข้อ	กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล
		1	2	3			
1	การประเมินความต้องการในการพัฒนา มีการประชุมชี้แจงนโยบายวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติ ของหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับการนิเทศภายในแก่ คณะครู	1	1	1	3	1	ใช้ได้
2	มีการประชุมคณะครูเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของคณะครู	1	1	1	3	1	ใช้ได้
4	มีการจัดทำเครื่องมือเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของคณะครู	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	มีการนำข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ มาวิเคราะห์ เพื่อจัดลำดับความสำคัญ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	มีการสำรวจและประเมินความต้องการของครูด้านการ พัฒนาตนเองเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรการเรียนการ สอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7	มีการสำรวจและประเมินความต้องการของครูด้านการ พัฒนาวิชาชีพครู	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	มีการสำรวจและประเมินความต้องการของครูในด้าน เนื้อหาสาระและด้านวิธีการนิเทศ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา มีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ ทุกช่วงชั้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้
10	มีการวิเคราะห์การไม่ผ่านเกณฑ์ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้แยกตามช่วงชั้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้
11	มีการวิเคราะห์อัตราการเข้าชั้นทุกช่วงชั้นและสาเหตุ ของการตกซ้ำชั้น	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ	กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล
		1	2	3			
12	มีการวิเคราะห์และสรุปผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทุกช่วงชั้น	1	1	1	3	1	ใช้ได้
13	มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านภาวะสุขภาพของนักเรียน	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
14	มีการวิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
15	มีการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข	1	1	1	3	1	ใช้ได้
	การหาแนวทางเลือกเพื่อจะพัฒนา						
16	มีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวางแผนพัฒนาอย่างเพียงพอครบถ้วนทุกแผนงาน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
17	มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
18	มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินกานิเทศภายในของคณะทำงานอย่างชัดเจน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
19	มีการให้คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
20	มีการกำหนดขอบเขต บทบาท และหน้าที่ของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศอย่างชัดเจน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
21	มีการจัดทำโครงการและกิจกรรมการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
22	มีการประสานแผนปฏิบัติการนิเทศภายในกับแผนการปฏิบัติอื่น ๆ ของสถานศึกษา โดยทุกฝ่ายมีความเข้าใจสามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้	1	1	1	3	1	ใช้ได้
23	มีการกำหนดงบประมาณการดำเนินการนิเทศภายใน	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
24	มีการกระจายทรัพยากรให้แก่ชั้นเรียน ทุกช่วงชั้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
25	มีการประชุมชี้แจงให้คณะครูได้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศภายใน	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล
		1	2	3			
26	มีการดำเนินการผลิตและจัดหาสื่อ และเครื่องมือนิเทศ โดยใช้ข้อมูลจากความต้องการของครูเป็นหลัก	1	1	1	3	1	ใช้ได้
27	การลงมือปฏิบัติ มีการประชุมคณะทำงาน และผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจแนวทางปฏิบัติการนิเทศภายในตรงกัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
28	มีการปฏิบัติการนิเทศภายใน ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
29	มีการศึกษาคู่มือเอกสารและคู่มือปฏิบัติการปฏิบัติงานตามโครงการนิเทศภายใน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
30	มีการจัดทำปฏิทินนิเทศและประสานการดำเนินงานระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
31	มีการใช้เทคนิควิธีการนิเทศโดยทางอ้อมหลายวิธี เช่น การประชุม การสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้สื่อประเภทต่าง ๆ และการศึกษาเอกสาร	1	1	1	3	1	ใช้ได้
32	มีการประชุมทบทวนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการนิเทศและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
33	มีการให้วิทยุกำลังใจสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์แก่ผู้รับการนิเทศ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
34	การติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข มีการจัดทำจัดหาให้มีเครื่องมือประเมินผลการนิเทศภายในแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม	1	1	1	3	1	ใช้ได้
35	จัดให้มีคณะทำงานเพื่อประเมินแผนงาน/โครงการการนิเทศภายในสถานศึกษา	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
36	มีการตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ ทุกขั้นตอนตามแผนปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษา	1	1	1	3	1	ใช้ได้
37	มีการวิเคราะห์และสรุปผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการนิเทศภายในและรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
38	มีการนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ตอนที่ 3 (สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

แบบสอบถามนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก

คำชี้แจง

1. เมื่ออ่านข้อความแต่ละข้อแล้วโปรดให้ความคิดเห็นว่าในสถานศึกษาของท่านมี **ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน** ตามข้อความนั้น ๆ ในระดับใดแล้ว ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องนั้น
2. ระดับความคิดเห็นต่อปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษามี 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางแสดงความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล
		1	2	3			
1	การประเมินความต้องการในการพัฒนาครูไม่เข้าใจนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและแนวปฏิบัติของหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับการนิเทศภายใน	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
2	สถานศึกษาไม่มีการประชุมครูเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
3	สถานศึกษาขาดเครื่องมือในการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	1	0	0	1	0.33	ใช้ไม่ได้
4	สถานศึกษาขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาเครื่องมือประเมินความต้องการของโรงเรียน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
5	สถานศึกษาไม่ได้นำผลการประเมินความต้องการของทุกฝ่ายมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาอย่างแท้จริง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
6	สถานศึกษาขาดการประเมินความต้องการในด้านเนื้อหาสาระที่ครูต้องการรับการนิเทศจากผู้นิเทศ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
7	สถานศึกษาขาดการประเมินความต้องการในด้านวิธีการนิเทศของคณะครู	1	1	1	3	1	ใช้ได้
8	สถานศึกษาขาดแนวปฏิบัติเพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาของการนิเทศภายใน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
9	สถานศึกษาขาดเอกสาร คู่มือในการดำเนินการนิเทศภายใน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
10	สถานศึกษาไม่มีความรู้ ความเข้าใจและให้คำปรึกษา เสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในแก่คณะครู	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล
		1	2	3			
11	สถานศึกษาขาดการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นปัญหาเพื่อให้ได้คำอธิบายที่ชัดเจน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
12	วิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยเพื่อกำหนดจุดที่จะพัฒนา การวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยไม่ได้เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายอย่างแท้จริง	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
13	คณะครูไม่เข้าใจกระบวนการวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
14	สถานศึกษาขาดเครื่องมือและเทคโนโลยีในการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
15	ไม่มีการเผยแพร่หรือนำเสนอผลการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย	1	0	1	2	0.67	ใช้ได้
16	การหาแนวทางเลือกเพื่อที่จะพัฒนา สถานศึกษาขาดข้อมูลที่สำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการมาใช้ในการวางแผนการนิเทศภายใน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
17	สถานศึกษาสรรหาเอกสาร/รูปแบบ/เทคนิคการนิเทศเพื่อการวางแผนไม่เพียงพอกับความต้องการ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
18	สถานศึกษาไม่มีการกำหนดรูปแบบ / โครงการ ความรับผิดชอบ แนวทางแก้ไขการนิเทศภายในที่มีความชัดเจนและไม่สอดคล้องกัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
19	สถานศึกษากำหนดเป้าหมายในการจัดการนิเทศภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่ชัดเจน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
20	คณะครูไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดการวางแผนการนิเทศภายใน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
21	สถานศึกษาไม่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ โครงการและกิจกรรมการนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล
		1	2	3			
22	สถานศึกษาไม่มีการจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากรให้แก่ชั้นเรียนทุกชั้น เพื่อใช้พัฒนาการเรียนการสอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
23	สถานศึกษาไม่มีการจัดทำและปฏิทินปฏิบัติการนิเทศภายในและไม่มีการเผยแพร่แก่คณะครูและผู้เกี่ยวข้องสำหรับการปฏิบัติงานนิเทศภายใน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
24	สถานศึกษาไม่มีการจัดทำสื่อและเครื่องมือสำหรับใช้ในการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับแผนการนิเทศ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
25	สถานศึกษาไม่มีการจัดทำแผนการใช้งบประมาณเพื่อการนิเทศภายใน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
26	สถานศึกษามีคำสั่งการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบและหน้าที่ของผู้นิเทศภายในให้ชัดเจน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
27	สถานศึกษาไม่มี การวางแผนด้านบุคลากรเพื่อการนิเทศภายใน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
28	สถานศึกษาขาดการประสานแผนปฏิบัติการนิเทศภายในกับแผนปฏิบัติงานอื่น ๆ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
29	การลงมือปฏิบัติ สถานศึกษาไม่มีการประชุมชี้แจงให้คณะครูได้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้ทำการนิเทศภายในสถานศึกษาก่อนที่จะดำเนินการนิเทศ	1	1	1	3	1	ใช้ได้
30	สถานศึกษาไม่ได้ปฏิบัติการนิเทศภายในตามที่กำหนดไว้ในปฏิทินการนิเทศภายใน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
31	สถานศึกษาไม่มีการติดตาม กำกับ การจัดการเรียนการสอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
32	สถานศึกษาไม่มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันในการแก้ปัญหา ด้านการเรียนการสอน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
33	สถานศึกษาไม่มีการกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานในหน้าที่	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล
		1	2	3			
34	สถานศึกษาไม่ได้ส่งเสริมให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
35	สถานศึกษาไม่ใช้เทคนิควิธีการนิเทศ เช่น การประชุมการสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้สื่อประเภทต่าง ๆ การให้เอกสารเพื่อให้ความรู้แก่คณะครู	1	1	1	3	1	ใช้ได้
36	ผู้นิเทศไม่ให้ความรู้ ความเข้าใจ ข้อเสนอแนะแก่ผู้รับการนิเทศอย่างกระจ่างแจ้ง และชัดเจน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
37	สถานศึกษาไม่มีการประชุมสรุปผลการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1	ใช้ได้
38	การติดตามประเมินผลและการแก้ไข สถานศึกษาไม่จัดทำ จัดหา เครื่องมือประเมินผลสำหรับการนิเทศภายใน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
39	สถานศึกษาไม่ให้นักเรียนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการประเมินผลการนิเทศภายใน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
40	สถานศึกษาไม่มีการประเมินผลการนิเทศภายในเป็นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบด้วยวิธีการที่หลากหลาย	1	1	1	3	1	ใช้ได้
41	สถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบปัญหาอุปสรรค ในการปฏิบัติงานนิเทศภายใน และหาวิธีการแก้ไขข้อบกพร่องร่วมกัน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
42	สถานศึกษาไม่มีการนำผลตรวจสอบและประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
43	สถานศึกษาไม่จัดให้มีคณะทำงานเพื่อตรวจสอบ / ประเมิน / วิเคราะห์ / สรุปผล / เขียนรายงานผลการประเมิน / แผนงาน / โครงการนิเทศภายใน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
44	สถานศึกษาไม่มีการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแผนงาน / โครงการนิเทศภายใน	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ปัญหาการปฏิบัติในกระบวนการนิเทศภายใน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล
		1	2	3			
45	สถานศึกษาไม่มีการตรวจสอบผลรวมของการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย	1	1	1	3	1	ใช้ได้
46	สถานศึกษาไม่มีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานและเสนอแนะการทำงานในการประเมินผลการนิเทศภายใน	1	1	1	3	1	ใช้ได้
47	สถานศึกษาไม่มีการสรุปและรายงานผลการนิเทศ	1	1	1	3	1	ใช้ได้

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายศิริ กัณฑ์วงษ์
วัน เดือน ปี เกิด	1 กันยายน 2501
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2523 สำเร็จการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จังหวัดพิษณุโลก พ.ศ. 2547 สำเร็จศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) วิชาเอกวัดและประเมินผล การศึกษาจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2524 ตำแหน่งอาจารย์ 1 โรงเรียนเทศบาลวัดบุญญาวาส อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พ.ศ. 2537 ตำแหน่งอาจารย์ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดมณีไพโรสณฑ์ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พ.ศ. 2547 ตำแหน่งครู อันดับ คศ.2 โรงเรียนเทศบาลวัดบุญญาวาส อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก พ.ศ. 2548 ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา อันดับ คศ.2 โรงเรียนเทศบาลวัดมณีไพโรสณฑ์ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนเทศบาลวัดมณีไพโรสณฑ์ สังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด จังหวัดตาก
ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการสถานศึกษาชำนาญการ อันดับ คศ.2